

Jesus Aida-kidanii

John Ati

Di'oraz kaarita daua'o

Di'ora'a kaarita apostle John saadanii, udyuuda-kao dono'o munapo pidannao ai, paran zikon ia'o amazada Patmos iti, upataka'utakao utominapatin-kidauzon idi'o pidannao Kaimana'o Kuwai dau'u, Jesus Christ daua'oraz.

John saadan di'ora'a kaarita'a mishidainao Jesus ati'o, pataka'uta-kariwainaouz pamishidan dikin ii Jesus, ĩaitapa kizi Tominkaru wuru'u kazowautapa'oraz ipai aimaakan sha'apa'oraz kida ĩ'ati.

Usaadan di'ora'a Jesus aida-kidanii u'ati, uzanda'awun ia'o kawanu'o utukapan, diina'iti'i daua'ora'a. John tukapanii kida kowaadan Jesus kazowautapa'o nii ipai pidannao na'iki aimaakannao, na'iki uru'o nii buuta na'iki pataka'uta pidan oia'o. Di'ora'a kaarita aida kapam mishidainao ati Jesus, na'iki na'apam di'ora'a imi'i baara katokon-tinan nii. Uaida kapam kaina'a'o nii pa'ina'o aokazi na'iki pa'ina'o imi'i baara. Na'ia'o nii mishidainao mashaapan Tominkaru na'iki Jesus tuma karikaonan, aonaa na'apainim nii utokon.

Kaarita buutinnan kida

Kaarita sakadin-kinaa 1:1-8

Umanawunu'o aimaakan aida-kida-kao John
ati 1:9-20

Choochinao ati'o 1:1—3:22

Scroll na'iki 7 usakibadapa-kinao kida 4:1—8:1

7 kuwudiinao 8:2—11:19
 Dragon na'iki dya'utam kichana'iki-kia'o
 pana'aokazinao 12:1—13:18
 John tukapan pana'a kida'o aimaakan sha'apan
 14:1—15:8
 Tominkaru to'oran shoota-kao 16:1-21
 Babylon na'iki Satan wiinii-kao 17:1—20:10
 Pidannao buuapa-kao daua'o 20:11-15
 Pa'ina'o aokazi, imi'i baara, na'iki Jerusalem
 21:1—22:5
 Jesus wa'atin nii 22:6-21

¹ Di'ora'a kaarita ida'a Jesus Christ aida-
 kidan aimaakan kida aona'oraz uaitapauzo-kao.
 Tominkaru aida-kidan Jesus ida'an papoitorunao
 ati kanom sha'apa'azon maonapa'a naa. Jesus
 dyuudan pa'angelin papoitoru John di'iti.
 Uaipan John aitapan ipai aimaakan, ² na'iki
 John kowaada kizi ipai kanom patukapanii.
 Di'i wuru'u mishi'oraz kuwai Tominkaru
 Paradan di'iki'oraz Jesus Christ aida-kidaniaz.
³ Konaukia'o nii wuru'u pidan aitaapa'oraz
 di'ora'a kaarita'a na'iki konaukia'o nii wunaou'u
 abatainaouz na'iki taapainaouz ukuwaanaa,
 usha'apanum kau'an maonapata'a naa usha'apan
 kamoon.

John dyuudan paparadan 7 choochi kida ati

⁴Parada-karu kida John di'iki'o, 7 choochi* kida
 ati'o Asia Baara ia'oraz.

Marii Tominkaru kamunanun unao ati, na'iki
 utaa kizi unyukunuu kaiman-kinaa nii. Uruu
 na'auzoz amazada toma-kao ua'ii, atii kai, na'iki

* 1:4 7 choochi: mishidainao Jesus ati'o na'apa-karuz.

karikaonanu'o nii una'an. Na'iki 7 doronainao di'iki'o mashaapainauz Tominkaru Taba kanaapu ii, ⁵ na'iki Jesus Christ di'iki'o kapam. Uruu karikaonanu'o ukuwaa mishiin, na'iki uruu kadishita'oraz kiwiin pamawaka-kizi iki, na'iki uruu Naobanai ipai kingnao ati imi'i baara'a.

Jesus Christ marainpan idi waunao umawakan wa'ati, uso'otan wa'oian paizain ida'an. ⁶ Utoman ipai waunao Faadaanao nii pa'idiwaru, na'iki taainainao nii Tominkaru uDaru ati. Marii kizi utaapa-kao umanawunu'o nii na'iki ma'ozaka'o nii, karikaonan na'iki karikaonan. Amen!

⁷ Uabata, utukapan nii

uwa'atin

isha'iz tuma,

ipai'o nii pidannao tukapan,

atii wunaou'u dakatainaouz uruu

chipirari idi kapam.

Ipai'o nii pidannao zaadan

da'a'a imi'i baara'a

ĩtukapan dono uruu.

Na'apa'o nii mishizi! Amen!

⁸ “Ōgaru Alpha na'iki Omega,”† Naobanai Tominkaru umanawunu'oraz kian padau'an, “Ōgaru na'auzoz amazada toma-kao ua'ii, atii kai, na'iki karikaonanu'o nii ōna'an.”

Christ aidinan John ati

⁹ Ōgaru John unao inawuzu wamishidan idi Jesus kaimanaiman baokopa, watuudan nii

† 1:8 Alpha na'iki Omega: A-B-C kawanu'o atii Z di'iti. Mazan Greek ida'an, usakadinan Alpha di'iki, ukatokon-tinan Omega di'iti. Tominkaru toma'oraz ipai aimaakan kida utoma-kao ua'ii, na'iki uruu katokonta'oraz ipai aimaakan kida.

ipai kasha'ora kida'oraz baiaapa-kao baokopa wazaamatinpan pu'u Tominkaru kazowautapakizi di'iti. Uruu idi'o ōmuuda-kao paran ia'o wiizai Patmos ii, ōkowaadapauzon idi Tominkaru Paradan, na'iki ōkakuwaapan idi Jesus dau'u. ¹⁰ Naobanai kamoon dono'o, Tominkaru Doronaa kazowautan ōgaru, na'iki ōabata diiwa'o paradakaru na'apa kuwudii[†] pootapa-kariwai aran kawan kadakotinan ōbarau ikinapu.

¹¹ Parada-karu kian, “Ipai pusaada putukapanii kida, udauna'an pudyuuda'a naazu 7 choochinao di'iti, di'ora'a donoi kida di'ia'oraz ati, Ephesus, Smyrna, Pergamum, Thyatira, Sardis, Philadelphia na'iki Laodicea ia'oraz.”

¹² Uruu dauna'an aka ōtanawatina'akan naa ōtukapa'azon kanom wuru'u kadakotina'oraz ō'ati, ōtukapa 7 lamp saabatinapa-kizi kida toma-kariwai gold idi. ¹³ Ībii'i ōtukapa pidan kawanu'o, kaiwadapa'o dawuu za'aba'i'o kamicha kaawa'o atii ukidiba di'iti, na'iki zadawii kawanu'o toma-kao gold idi ukaiwadapaniaz padokori'i ida'an, didimai morokoda-kao kawan. ¹⁴ Uzowaud baraka, baraka na'apa kinaridi baraka'oraz kawan, na'iki uawun pururu'ukappan na'apa tikazi kawan. ¹⁵ Ukidiba wizi'i, na'apa tawuru kawanu'u chipirari tikazi wizi'idaniaz. Na'iki uparadan abata-kao na'apa tozowan shaokodappan kawan. ¹⁶ Uzaamatapan 7 wizinao padiwa'ora antanpu'o paka'u ida'a, na'iki marii dimana'o dya'utama'o udabaazi kida dimanainpan kodita'akan udako iki. Uawun

[†] **1:10** Kuwudii: Putukapa kaarita tokon ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii.

baara kanadan, kanada na'apa kamoo kanadan kawan, sakitapa kamoo dono'oraz.

¹⁷ Ōtukapan idi'i naa uruu, ōwashatina'akan naa ōawun baara iki ukanaapu'u ukidiba dazaba'a ikoda tawuru'u mawaka'oraz naa. Upu'u mazan upishatan ōgaru padiwa'ora antanpu'o paka'u idi, ukian ō'ati, “Mana'a putaria'ana'a! Ōgaru kiwiitapa'oraz na'iki dawu'itiini'o, ¹⁸ na'iki karikaonanu'o nii ōkakupan. Ōgaru mawakauzoz da'i, mazan aizii ōkakupan nii karikaonan na'iki karikaonan. Kaina'a ōma'ozakan ōwazoota-kinaa nii mawaka-karu na'iki ōtaa-kinaa nii kakupa-karu mawakainao ati kapam. ¹⁹ Aizii pusaada'a naa ipai aimaakan putukapanii kida, sha'apa'o ni'oraz kai na'iki diina'iti'i. ²⁰ Ōkainaabatan nii pu'ati wuru'u aona'oraz uaitapauzo-kao, wuru kida daua'orazu'u: wuru'u 7 wizinao ōzaamatapaniaz ōdiwa'ora antanpu'o ōka'u ida'a, na'iki wuru'u 7 lampanao saabatinapa-kizi kidaz toma-kariwaiz gold idi. Aizii wuru'u 7 wizinaouz, Angelnao wuru'u, ĩnao wuru'u awunuutapa'o nii 7 choochinaouz, na'iki wuru'u 7 lamp saabatinapa-kizi kidaz, ĩnao wuru'u 7 choochi kidaz.”

2

Kaarita choochi ati'o Ephesus ia'oraz

¹ Udauna'an ukian ō'ati, “Pusaada pukaaritan Angel ati wuru'u awunuutapa'oraz choochi Ephesus ia'oraz:

“Dii wuru'u kuwaiz tawuru di'iki'ora'a, zaamatapa'oraz 7 wizinao, padiwa'ora antanpu'o

paka'u ida'a, na'iki uruu chi'ika'anpa'oraz wu-nao bii ana'a 7 lampanao saabatinapa-kizi, toma-kariwaiz gold idi.

² “Ōaitapa ipai kanom unao sha'apaapanii. Ōaitapa dadara ukaudinan na'iki utuuda ipai kasha'ora kida'o sha'apa'o u'ati, na'iki aona'o nii uaipan oiainao pidannao kakinaopan unao, na'iki ōaitapa utiwaa-kidapanii mariidinauzonao apostle-tinpa'azoinao, utukapa'azon idi ikuwaa mishiin. Mazan aonaa umishidan ikakinaori. ³ Ōaitapa utuuda kasha'ora kida'oraz ubaiaapaniaz ōdikin ii na'iki aonaa ukashadinan. ⁴ Mazan kaina'a ōkowaada'azon u'ati aona'o ōnaudapan usha'apatan. Aona'a naa umarainpan ōgaru aizii, umarainpauzon kawan da'i ōgaru kiwiin. ⁵ Udi'itapa na'apam umarainpan ōgaru kiwiin. Aizii aona'a naa umarainpan ōgaru na'apa. Ukau'an utanawatina'a naa u'oian ai, usha'apata kizi'i naa usha'apatauzonii kida da'i kiwiin. Mazan umatanawatinkan an u'oian ai ōzikadan nii wuru'u ulampan saabatinapa-kizi pawiiizi iki.

⁶ “Mazan ōaitapa kaina'a bauta'apa aimaakan usha'apatanii kaimana'o, aonaa unaudapan Nicolaitannao* sha'apaapaniaz, ōgaru aonaa ōnaudapan kapamazu.

⁷ “Puabatan an na'apam ōkian, ukau'an pua-bata'a naa na'apam Doronai kian choochi-nao ati! Kanom ma'ozaka'o na'iki wazoota'o oia'o, ōtaapadan nii unikan wuru aka'a paoribai taa'oraz kakupa-kinai, Tominkaru di'ia'oraz.”

* **2:6** Nicolaitannao: sha'apaapauzonao pana'antanpu'o aimaakan Tominkaru Paradan ai.

*Kaarita choochi ati'o
Smyrna ia'oraz*

⁸ Udauna'an ukian ò'ati, “Pusaada pukaaritan Angel ati wuru'u awunuutapa'oraz choochi Smyrna ii:

“Dii wuru'u kuwaiz tawuru'u kiwiitapa'oraz na'iki dawu'itiini'oraz di'iki'o, uruu mawaka'oraz na'iki kakuda'oraz powaa iti koshan.

⁹ “Õaitapa pataka'utinainao unao, aonaa ukasha'apauzin, mazan unao kapuraatanu'o udorona ii! Õaitapa oiaiman kida wunao kabootan paparadan u'ati'i taapinpa'azoinaouz Jewnao nii, aonaa Jewnao mani ãdyaun. Ìnao baokopa Satan di'iti'o ãzaamatinpan. ¹⁰ Mana'a pa'i utaria'a naa aimaakan kida ai maonapa'o ni'oraz naa ubaiaapan. Uabata! Satan tiwaa-kidapan nii unao, utaraa-kidan ida'an ubii iki pidannao, na'iki ubaiainpan nii 10 kamoo. Pakawan pa'i umishida õgaru, atii uzowia'azookao di'iti õdikin ii, na'iki õtaan nii kakupa-kinai uwiniipa nii.

¹¹ “Puabatan an na'apam õkian, ukau'an puabata'a naa na'apam Doronai kian choochinao ati! Kanom ma'ozaka'o na'iki wazoota'o oia'o, aona'o nii ubaiaapan wuru'u itamautanuz mawaka-karu.”

*Kaarita choochi ati'o
Pergamum ia'oraz*

¹² Udauna'an ukian ò'ati, “Pusaada pukaaritan Angel ati, wuru'u awunuutapa'oraz choochi Pergamum ii:

“Dii wuru'u kuwaiz tawuru di'iki'ora'a taapa'oraz marii dimana'o, dya'utama'oraz udabaazi kida dimanainpan. ¹³ Ōaitapanii wuru'u unao mashaapa-kiziz, na'ia'o Satan naobanai-tinpan. Upu'u pakawan unao da'anpan ōgaru na'iki aonaa umarina'atan umishidan ōgaru, atii tawuru dono'o Antipas kakuwaapatinauzon dono ōdau'u na'iki aonaa umarina'atan pamishidan ōgaru, atii uzowiauzo-kao na'ii Satan naobanai-tinapa-kizi ii.

¹⁴ “Mazan kaina'a masakauda'u aimaakan aonaa ōnaudapan usha'apatan: kaina'a pabi'i kida pidannao unao bii'i da'anpainao Balaam kakinaori; uruu dyuuda'oraz Balak sha'apata-kidan oia'o kida Israelitenao ati, ĩnikan ida'an wanyukunui kida taa-kariwaiz ba'oran tominkarunao ati, na'iki udyuudan ida'an ĩkiaapaakan madoronaa-daun kapam.

¹⁵ Na'apa kapam kaina'a pabi'i kida pidannao ubii'i da'anpainao Nicolaitannao kakinaori.

¹⁶ Aizii, utanawatina'a naa u'oian ai, mazan umatanawatinkan an, kadimana'o ni'i naa ōwa'atin u'ida'ati, ōmizaataaka'anan wunao tuma'a matanawatin-kainaou. Ōmizaataakan nii wuru ida'ana'a, marii dya'utama'oraz udabaazi dimanainpan, kodita'oraz ōdako iki.

¹⁷ “Puabatan an na'apam ōkian, ukau'an pua-bata'a naa na'apam Doronai kian choochinao ati! Kanom ma'ozaka'o na'iki wazoota'o oia'o, ōtaan nii u'ati diza-kariwaiz manna.† Ōtaan nii

† **2:17** diza-kariwaiz manna: uruu kotua'oraz Tominkaru tauzon papaa-kinaa nii papidanannao, ĩkoditan dono'oraz Egypt iki.

kapam ipai ĩkawana'ati baraka'o kuba, na'a'o nii upaawa'a pa'ina'o uuai saadinpan. Aona'o nii ba'oran pidan aitapanuz, soo wuru'u zaamata'o ni'oraz pa'an aitapazu.”

*Kaarita choochi ati'o
Thyatira ia'oraz*

¹⁸ Udauna'an ukian ð'ati, “Pusaada pukaaritan Angel ati, wuru'u awunuutapa'oraz choochi Thyatira ii:

“Dii wuru'u kuwaiz Tominkaru Dani di'iki'o, uruu tawuru'u pururu'ukappa'oraz uawun tikazi kawan, na'iki wizi'i'oraz ukidiba chipirari wizi'ii-kariwai kawan. ¹⁹ Õaitapa ipai kanom usha'apaapanii. Õaitapa pakawan utaapan umarainpaakan, umishidan õgaru, ukamunan-kidaakan u'atiaaka na'iki utuuda kasha'ora kida'o ubaiaapanii. Õaitapa powa'a zii usha'apatan kaimana'o kiwiitapa'o ai.

²⁰ “Mazan kaina'a õkowaada'azon aimaakan u'ati aona'o õnaudapan usha'apaapan: utaapada zii wuru'u zun Jezebel kakinaopan unao. Oroo, mariidapa'oraz pakowaadapan Tominkaru paradan õpidanannao ati. Okakinaopan õpoitorunao pana'iti'o karikaonan, odyuudan ida'an ĩkiaapaakan madoronaa-daun, na'iki ĩnikan wanyukunui taa-kariwaiz ba'oran tominkarunao ati. ²¹ Õdyuudauzon'i naa otanawatinan pa'oian ai, kotua'iki õzaudapan, mazan aonaa omuuda'azon pakaduz.

²² “Ukau'an, õkarinaadan nii oroo tuukii pabedin paawa'a, na'iki wuru'u ba'orantapainaouz odau'u, õbaiaapa-kidan nii ĩ'ati kaziwa'o tuukii, mazan ĩmarina'atan an ipai

wuru'u oii kida'oraz pasha'apaapan otuma, aona'o nii ĩbaiaapanuzu. ²³ Ōzowian nii kapam ipai da'anpainao okakinaori kida, pidannao aitapa kizi ipai choochi kida kawana'ati ōgaru wuru'u aitapa'oraz ipai pidannao nyukunuu na'iki ĩdi'itinpan. Ōpataka'utan nii ipai pidannao wuru kida kawana'ati'i, oii kida'oraz ĩsha'apatan.

²⁴ “Mazan kaina'a ba'oran pidannao Thyatira ii, aonaa ĩda'anpan wuru'u oia'oraz kakinaorii, uruu wuru'u aitapa-kida-kariwaiz pabi'i kida'o pidannao ati, ĩdakotaniaz Satan kakinaori kida nii. Ōkian u'ati, aona'o nii ōtaan ba'oran kaki-naorii u'ati, ²⁵ mazan dadara'a naa pa'i uzaa-matinapa umishidan di'iti atii ōkaawan.

²⁶ “Kanom ma'ozaka'o na'iki wazoota'o oia'o, na'iki taapa'o ōdyuudanii usha'apatan atii amazada tokon di'iti, ōtaan nii u'ati ma'ozaka-karu ukazowautapa-kinaa nii ipai amazada kawana'ati. ²⁷ Na'iki ukazowautapan nii ĩdyaun, ipai pama'ozakan ida'an, ukaraabi'ian ĩdyaun na'apa aimaakan toma-kariwai kubai idi'o karaabi'ii-kao kawan duuza'u, na'apa ōDaru taan kawan ōma'ozakan ōkazowautapa-kinaa nii. ²⁸ Na'iki ōtaan nii u'ati wizi chaapi'iki'oraz utukapauzo-kao.

²⁹ “Puabatan an na'apam ōkian, ukau'an puabata'a naa na'apam Doronai kian choochinao ati!”

3

*Kaarita choochi ati'o
Sardis ia'oraz*

1 Udauna'an ukian ò'ati, "Pusaada pukaaritan Angel ati wuru'u awunuutapa'oraz choochi Sardis ii:

"Dii wuru'u kuwaiz tawuru di'iki'ora'a kazowautapa'oraz 7 doronainao Tominkaru kanaapu iainaouz, na'iki zaamatapa'oraz 7 wizinao paka'u ida'a.

"Õaitapa ipai kanom usha'apaapanii. Õaitapa kakupa'o kawanu'o utukapa-kao padamata, umawakan pu'a'a naa. 2 Ukau'an upokoda'a naa, na'iki uma'ozakada'a naa wuru'u kaina'a sodi'oraz zii u'ida'a umawakan aia'a naa manawun. Usha'apanum kau'an Õaitapa usha'apatanii kidaz aona'o zii uturuan òTominkarun ati. 3 Unyukunuitapa ukau'an na'apam da'i utominapa-kidauzokao uabatauzoniaz dau'u. Uizo'atizu, na'iki utanawatina'a naa u'oian ai. Umapokodakan an, òwa'atin nii u'ida'ati koidimiki kawan, na'iki aona'o nii uaitapan na'apainim nii Òkaawan. 4 Mazan kaina'a masakauda'u pidannao ubii'i Sardis ii aona'o ìkaniriban pakamichan. Ìchi'ikapan nii òtuma, ìkaiwadan nii baraka'o kamicha, usha'apanum kau'an kaiman ìmashaapan uaiapa-kao kawana'ati. 5 Kanom ma'ozaka'o na'iki wazoota'o oia'o, kaiwada-kida-kao nii u'ati baraka'o kamicha, na'iki aona'o nii òmainaabatan u'uu wuru di'iki'i kakupa-karu kaaritannaaz;* òkowaadan nii òDaru na'iki Angelnao kanaapu'u, uruu òda'anpiki.

* 3:5 kakupa-karu kaaritannaa: Tominkaru pidannao uu saada-kizinao, ìmashaapan nii Tominkaru tuma karikaonan.

⁶ “Puabatan an na'apam òkian, ukau'an pua-bata'a naa na'apam Doronai kian choochinao ati!”

Kaarita choochi ati'o Philadelphia ia'oraz

⁷ Udauna'an ukian ò'ati, “Pusaada pukaaritan Angel ati wuru'u awunuutapa'oraz choochi Philadelphia ii:

“Dii wuru'u kuwaiz tawuru di'iki'ora'a kaimana'oraz na'iki mishi'oraz ukuwaa. Uruu wuru'u zaamatapa'oraz David keyan. Na'apainim uda'atan an paniinom, aonaa turuu pidan taratan; na'iki utaratan dono paniinom, aonaa turuu pidan da'atanuzu.

⁸ “Õaitapa ipai kanom usha'apaapanii. Utukapa! Kaina'a òmuudan ukanaapu'u da'atinpa'o paniinom, aona'o turuu pidan taratan. Õaitapa kaina'a masakauda'u uma'ozakan na'iki upu'u zii mazan utaapan òkakinaori na'iki aonaa umarina'atan ògaru.

⁹ Na'iki utukapa, wunaou'u zaamatinpainaouz Satan di'iti, ñao mariidinauzonao, taapinpa'azoinaouz kapam Jewnao nii, aonaa Jewnao mani ìdyaun. Òdapadan nii ìdyaun u'ida'ati ìdawuka kizi u'ati ukanaapu ikinapu ukidiba dazaba'a, na'iki ñaitapan nii òmarainpan unao. ¹⁰ Utaapan idi òkakinaori, utuudan ida'an ipai kasha'ora kida'o ubaiaapaniaz, òkazannaatan nii unao kichana'iki-kii kida'o ai, kaawa'azo'oraz naa imi'i baara ati tiwaa-kidapa'azo'oraz naa ipai pidannao da'a'a imi'i baara'a.

¹¹ “Kadimana'o ni'i naa òwa'atin. Dadara pa'i uzaamatapa kaina'a'oraz u'ida'a, aonaa

utaapada'ana'a pidan koidapan u'ai wuru'u uwini paz òtaa'azooniaz. ¹² Kanom ma'ozaka'o na'iki wazoota'o oia'o òtoman nii uruu na'apa ma'ozaka'o tooro kadishitapa'oraz Tominkaru Dapu ia'oraz kawan, aona'o nii na'apainim ukoditan unazo iki. Òsaadan nii umuna'a òTominkarun uu, na'iki donoi òTominkarun idiwauz uu, wuru'u pa'ina'oraz Jerusalem, wa'ati'o ni'oraz aokazi iki òTominkarun di'iki. Òsaadan nii kapam umuna'a pa'ina'oraz ò'uu.

¹³ “Puabatan an na'apam òkian, ukau'an puabata'a naa na'apam Doronai kian choochinao ati!”

Kaarita choochi ati'o
Laodicea ia'oraz

¹⁴ Udauna'an ukian ò'ati, “Pusaada pukaaritan Angel ati wuru'u awunuutapa'oraz choochi Laodicea ii:

“Dii wuru'u kuwaiz Amen† di'iki'oraz, uruu kaimana'o pidan, mishi'o ukuwaa Tominkaru daua'o, uruu ida'ana'o Tominkaru toman ipai aimaakan.

¹⁵ “Òaitapa ipai kanom usha'apaapanii. Òaitapa aonaa uwadidin oo uwiichan. Òaipan unao bauda'apa'o ida'a oo ba'oran di'ii mani padamata! ¹⁶ Mazan uwiichan idi masakauda'u sodi karikaonan, na'iki aonaa uwadidin oo uwiichan, òporikadan nii unao òdako nazo iki. ¹⁷ Usha'apanum kau'an ukian, ‘Ògaru kasha'apauzi'o manawun, ipai kanom òaiapanii kaina'a ò'ida'a, aona'a naa kanom

† **3:14** Amen: Jesus dakotan paugaru ‘Amen’ nii.

ōaipan powa'a.' Mazan aonaa uaitapan unao pataka'utinainao na'iki aonaa aimaakan nii u'ida'a, unao masha'apauzi'o, ishaawun na'iki makamichanu'o. ¹⁸ Ōkakinaotan unao ukau'an, utorii gold ō'ai kaimana'oraz naa usaabaa-kao tikazi idi, ukasha'apauz kizi. Utorii kapam baraka'o kamicha ukamichan nii, udiza kizi wuru'u kakiba'azonna'oraz umakamichanun. Utorii kapam kasarai uzichii-kinaa nii uawun kida utukapa kizi kaiman.

¹⁹ “Ipai Ōkakinaotan na'iki ōpataka'utan ōmarainapaniinao. Ōaipan idi iizo'atin ōparadan pa'an, ukau'an mishi'i naa pa'i umarina'ata u'oian. ²⁰ Dii ōgaru'u, ōkadishitapan paniinom ida'a, ōdau-daupanuz; na'ia'oram pidan abatan an ōparadan na'iki da'ata'o paniinom, ōmorotan nii u'idi'iti na'iki ōaroopan nii utuma.

²¹ “Kanom ma'ozaka'o na'iki wazoota'o oia'o, ōtaapadan nii usakanatan ōtuma ōtaba ida'a, na'apa ōwazootan kawan oia'o na'iki ōsakanatan kawan ōDaru tuma utaba di'ii.

²² “Puabatan an na'apam ōkian, ukau'an puabata'a naa na'apam Doronai kian choochinao ati!”

4

Taain-karu Tominkaru ati aokazi ii aida-kida-kao

¹ Uruu dauna'an ōtukapa aokazi ii paniinom da'atinpa'o! Na'iki ōabatan tawuru'u kiwiini'oraz uparadauzon da'i ō'ati, diiwa'o kuwudii aran kawanu'oraz da'i uparadan. Ukian, “Puwa'ati

da'ati'i, ðaida kizi pu'ati kanoma'o nii sha'apa di-
ina'iti'i." ² Sariapa Tominkaru Doronaa kazowau-
tan õgaru. Õtukapa aokazi ii umanawunu'oraz
manawun tabai,* kaina'a pidan sakanatapan up-
aawa'a!† ³ Pidan sakanatapa'oraz upaawa'a
aidinpan kanada na'apa jasper na'iki carnelian
kawan, na'iki kaina'a kiwari'i‡ awauta uawau-
tapan wuru'u umanawunu'oraz manawun tabai,
na'apa uaidinpan emerald kawan.§

⁴ Kaina'a ba'orainao, 24 manawun
kida'o tabainao, awauta ñawautapan wuru'u
bauda'apa'oraz umanawunu'oraz manawun
tabai. Na'iki wuru ida'a'a umanawun kida'oraz
tabainao, kaina'a 24 kazowautapainao*
sakanatapan, ñkaiwadapanii baraka'o kamicha
kida, na'iki king kowam kida, gold idi'o utoma-
kao. ⁵ Na'iki umanawunu'oraz manawun
tabai di'iki, toroanaru turuinan na'iki kan-
kan-kia'o. Na'iki umanawunu'oraz manawun
tabai kanaapu'u 7 lamp kida maodapan. Ñnao
wuru'u 7 doronainao Tominkaru di'ikiinaouz.
⁶ Na'a kapam umanawunu'oraz manawun tabai
kanaapu'u, paran kawanu'o, ikoda glass taidada,
na'iki kanuunu'o crystal† kawan.

* **4:2** umanawunu'oraz manawun tabai: Tominkaru taba
wuru'u, udakota-kao 'throne' kii English ida'an. † **4:2** Wuru'u
pidan sakanatapa'oraz umanawunu'oraz manawun tabai ida'a,
uruu Tominkaru. Putukapa verse 11. ‡ **4:3** kiwari'i: oo
kuwari'i; English ida'an udakota-kao rainbow. § **4:3** jasper,
carnelian na'iki emerald: kawinipinaa kida'o kuba, kanuunu'o,
mazan wuza'o oo ko'ori'o kapam. * **4:4** kazowautapainao:
umanawuniinao, foomaanna kawanu'o. † **4:6** crystal: kaw-
inipina'o kuba, kanuunu'o.

Na'iki awauta wuru'u umanawunu'oraz manawun tabai daba'a antanapu kida, kaina'a 4 kakupa'o aimaakannao kida, kaina'a ĩawun pananaa an kida, ĩkanaapu ikinapu na'iki ĩbarau ikinapu. ⁷ Bauda'apa aimaakan aidinpan

na'apa lion† kawan; ba'oran aidinpan na'apa tapi'iza kazoti kawan; ba'oran aidinpan pidan awun baara kawanu'o uawun baara; na'iki ba'oran aidinpan na'apa udaru'o kokoi zuutapa'o kawan. ⁸ Ipai wuru'u 4 kakupa'oraz aimaakan kida, kaina'a 6 ĩkutuba kida, ipai ĩkutuba ida'a kaina'a ĩawun kida upaawa iki na'iki uwaranu iki kida. Ipai kamoo na'iki maruta'o karikaonan ĩkunuitinauzon kaikapa'a:

“Kaimana'o, kaimana'o, kaimana'o

Naobanai Tominkaru umanawunu'oraz, uruu na'auzoz amazada toma-kao ua'ii, atii kai, na'iki karikaonanu'o nii una'an.”

⁹ Na'apainim 4 kakupa'oraz aimaakannao kunuuan kunui kida, ĩkonaukii-kidan, na'iki ĩkowaadan pataapan uruu umanawunu'o nii. Na'iki kaiman ĩkian wuru ati'i Sakanatapa'oraz umanawunu'oraz manawun tabai ida'a, uruu wuru'u kakupa'oraz karikaonan na'iki karikaonan. ¹⁰ Uruu dono wuru'u 24

kazowautapainaouz, ipai ĩwashatinan wuru kanaapu'a'a sakanatapa'oraz umanawunu'oraz manawun tabai ida'a, ĩmanawuntapan uruu kakupa'oraz karikaonan na'iki karikaonan. Ipai ĩtaan pakowam king kowam kaduz kida wuru kanaapu ati'i, umanawunu'oraz manawun tabai. ĩkunuuan naa kaikapa'a:

† 4:7 lion: udaru'o baudokoru.

11 “WaNaobanaa Tominkaru!
 Soo pugaru konaunama'o,
 umanawunu'o,
 na'iki ma'ozaka'o karikaonan,
 usha'apanum kau'an putomanii
 ipai aimaakan.
 Puaipan ati'o itominan na'iki ikakupan.”

5

Kaznizo-dani zaamatan scroll† Tominkaru di'iki.*

¹ Uruu dauna'an otukapa wuru'u Sakanat-apa'oraz umanawunu'oraz manawun tabai ida'a, uzaamatapan scroll padiwa'ora antanpu'o paka'u idi. Ipai saada-kariwai kida kaina'a ubarau an na'iki unazo ikinapu, na'iki kaina'a 7 usakibadapa-kinao kida umuna'an. ² Na'iki otukapa umanawunu'o Angel, na'iki obata ukian diiwa'o ida'an. “Kanom kaimana'o manawun, turua'o uso'otan wuru'u scroll sakibadapa-kinao kidaz, na'iki uda'atanuzu?” ³ Mazan aonaa bauda'apa aokazi iki'o, oo imi'i baara iki'o, oo imi'i waranu iki'o turuan pada'atan scroll, oo tukapan unazo ia'o. ⁴ Uru'u naa ozaadan tuukii, usha'apanum kau'an aonaa kanom ikodakao kaimana'o nii turua'o uda'atan scroll, oo utukapan unazo ia'o saada-kariwaiz.

⁵ Upu'u bauda'apa kazowautapainao bii iki'o kian o'ati, “Mana'a puzaada'ana'a. Putukapa! Wur'u dakota-kariwaiz umanawunu'o Lion nii, Judah takaa-daunuz, na'iki uruu kapam David

* 5: Kaznizo-dani: Putukapa John 1:29 ida'a. † 5: scroll: Putukapa kaarita tokon ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii.

takaan-daun, uruu wazoota'oraz oia'o, na'iki tu-
ruu uso'otan 7 sakibadapa-kariwai scroll di'iki,
na'iki uda'atanuzu.”

⁶ Udauna'an ôtukapa Kaznizo-dani kadishitapan
maonapa umanawunu'oraz manawun tabai
dazaba'a wunao sakodaitapaniaz 4 kakupa'o
aimaakannao, na'iki kazowautapainao. Wuru'u
Kaznizo-daniz zowiauzo-kariwai kawanu'o
uaidinpan. Kaina'a 7 u'ozoo kida na'iki 7 uawun
kida. Īnao tawuru'u 7 doronainao Tominkaru
di'ikiinaouz, dyuudauzo-kariwainaouz ipai
amazada kawana'ati da'ati'i imi'i baara ati.
⁷ Kaznizo-dani makon uzaamatan scroll
Sakanatapa'o umanawunu'oraz manawun tabai
ida'a'o di'iki, udiwa'ora antanpu'o uka'u di'iki.

⁸ Uzaamatan dauna'ana'a naazu uru'u naa
wuru'u 4 kakupa'oraz aimaakannao na'iki 24
kazowautapainao, ipai ĭwashatinan wuru kanaapu
iti'i Kaznizo-daniz. Ipai ĭzaamatapan shamoro†
kida na'iki boon kida gold idi'o utoma-kao
paida'o shanaribai idi, uruu wuru'u Tominkaru
pidanannao toriinpan kidaz. ⁹ Udauna'an
ĭkunuan pa'ina'o kunui:

“Pugaru kaimana'o,
puturuuda mishi puzaamatan scroll,
na'iki puso'otan usakibadapa-kinao kida.
Usha'apanum kau'an pugaru
zowiauzo-kariwai.
Pumawakan ida'an,
pukazannaatan pidannao Tominkaru ati
ipai amazada kida di'iki,
ipai wiizai kida di'iki,

† 5:8 shamoro: Putukapa kaarita tokon ii, Parada-karu
Masha'apannaada-kinao di'ii.

ipai bakadun kida ãparadan,
na'iki ipai pana'a kida'o pidannao.

Aizii ipai ãtaainan Tominkaru ati.

¹⁰ Putoman ãdyaun Faadaanao nii pa'idiwaru,
taainainao nii Tominkaru ati.

Na'iki ãnaou'u nii kazowautapa
da'a'a imi'i baara'a.”

¹¹ Uruu dauna'an koshan ãawunuupan, ãtukapa
angelnao, iriba'o manawun ãdyaun aonaa ãaita-
kao kawana'ati, awauta ãkadishitapan ãzikonuitapan
wuru'u umanawunu'oraz tabai, 4 kakupa'oraz
aimaakannao na'iki wuru'u 24 kazowautapainao
kidaz. ¹² Na'iki ãabata angelnao kunuipan naa
diiwa'o ida'an. Kaikapa'a ãkunuunu'u:

“Wuru'u Kaznizo-dani zowiauzo-kariwaiz,
kaimana'o uruu.

Marii kizi mishi ukonaukii-kida-kao
umanawunun idi,
ukasha'apauzin idi,
uaitapaaban idi, uma'ozakan idi,
ukamarainapanun idi,
ukanadan idi,
na'iki turuu kizi kaiman
kii-karu u'ati.”

¹³ Uruu dauna'an aka ãabatan ipai aimaakan
kida kunuipan, aokazi ia'o, imi'i baara'a'o, imi'i
waranu ia'o na'iki paran baoko ia'o, na'iki ipai
aimaakannao mashaapainao ipai amazada
kawana'ati. Ipai ãkunuipan kaikapa'a:

“Wuru ati'i Sakanatapa'oraz umanawunu'oraz
manawun tabai ida'a,
na'iki wuru ati'i Kaznizo-daniz.

Marii kizi turuu kaiman kii-karu ã'ati, na'iki
ãmarainapa-kao.

Marii kizi kakuwaapa-karu ĩmanawunun na'iki
 ĩma'ozakan dau'u,
 karikaonan na'iki karikaonan.”
 14 Wuru'u 4 kakupa'oraz aimaakannao
 kian “Amen!” Uru'u naa kazowautapainao
 washatina'akan naa paawun baara ukinapu
 imi'i baara iti, ĩtaainan naa Tominkaru ati na'iki
 Kaznizo-dani ati.

6

*Kaznizo-dani so'otan sakibadapa-kariwai kida
 scroll di'iki*

1 Ōawunuutapan pu'u Kaznizo-dani so'otan
 kiwiitapa'o scroll* sakibadapa-kinao. Ōabata
 bauda'apa, 4 kakupa'o aimaakannao bii iki,
 parada-karu turuinan diiwa toroanaru kawan.
 Ukian, “Da'ati'i!” 2 Ōawunuupa'akan, na'ii
 ōtukapa baraka'o kawaro. Kaina'a zaidapa'o
 ubarau'u, kabairi'o, na'iki ōtukapa kowamai
 taa-kao u'ati, king kowam kaduz idi. Uruu
 umakon naa umizaataakapaanan, ipai uzowian
 mizaataakapainao patuma, ipai utarubanao
 kaakinpan u'ati, uruu ukau'an ma'ozaka'o nii
 manawun ĩ'ai.

3 Uruu dauna'an Kaznizo-dani so'otan 2nd
 sakibadapa-kariwai scroll di'iki. Ōabata koshan
 ba'oran kakupa'o aimaakannao bii iki'o kian,
 “Da'ati'i!” 4 Ba'oran kawaro aidina'akan, wuza'o
 pa'an. Kaina'a zaidapa'o ubarau'u, taa-kao

* 6:1 scroll: kaarita katoridau'u upapidapa-kao oo soolaa-kariwai madai kaiwauzo-kariwai saadapa-kizai nii. Panaadon da'i kaina'a usakibadapa-kinao kida, panaadon da'i bauda'apa oo iriba umuna an kida, maabaiba kawanu'o usakadan idi.

ma'ozaka-kinai u'ati, umizaataaka-kida-kinaa nii imi'i baara'a pidannao pa'atiaaka, na'apa'o ida'an kizi ĩmawakan. Uruu idi udaru'o marii taa-kao u'ati, mizaataaka-kinai marii, dya'utama'o udabaazi kida dimanainpan.

⁵ Udauna'an Kaznizo-dani so'otan 3rd sakibadapa-kariwai scroll di'iki. Ōabata koshan ba'oran kakupa'o aimaakannao bii iki'o kian, “Da'ati'i!” Ōawunuupan, na'ii ōtukapa podidi'o kawaro. Kaina'a zaidapa'o ubarau'u, uzaamatapa dya'utam kimisha'o aitaaribanaa paka'u ida'a. ⁶ Na'iki ōabata parada-karu wunao bii iki'o kawanu'u 4 kakupa'o aimaakannao. Kaikapa'a kii-karu'u: “Bauda'apa'o kamoo pidan kaudinan winipinaa ida'an turuu utorian soo bauda'apa kilogram poroom, oo turuu utorian soo idikinauda'u kilogram barley. Mazan aonaa pa'i pudokooda'ana'a olive oil na'iki wine winipinaa.”†

⁷ Udauna'an Kaznizo-dani so'otan 4th sakibadapa-kariwai scroll di'iki. Ōabata koshan ba'oran kakupa'o aimaakannao bii iki'o kian, “Da'ati'i!” ⁸ Ōawunuupan, na'ii ōtukapa kidai'o kawaro. Kaina'a zaidapa'o ubarau'u, u'uu Mawaka-karu, na'iki kaina'a Mawakainao Wiizi da'anpan uruu. Ipai ĩnao ati ma'ozaka-karu taa-kao ĩzowii-kinaa nii 1/4 pidannao da'a'a imi'i baara'a. Wuru kida idi'o nii pidannao mawakanu'u: mizaataaka-karu idi, zamazi-karu idi, karinaa-karu bakadun kida rinai idi, na'iki kichana'iki-kii kida'o aimaakannao zowian nii ĩdyaun.

† 6:6 Zamazi dono, kawinipinaa wanyukunui sellii-kao.

9 Udauna'an Kaznizo-dani so'otan 5th sakibadapa-kariwai scroll di'iki, na'ii òtukapa altar dazaba'a, pidannao doronaa kida, zowiauzo-kariwainaouz ìmishidan idi manawun Tominkaru Paradan na'iki ìmamashaada'azookan idi pakakuwaapan udau'u. ¹⁰ Diiwa'o ida'an ìkian, “Umanawunu'o Naobanai, kaimana'o na'iki mishi'o! Mana'a naa puzaudapa'ana'a powa'a! Kai'i naa pupataka'uta wunaou'u imi'i baara ainaouz zowiauzonaouz waunao, pukaunaata'a naa waunao.” ¹¹ Uruu dauna'an ipai ìkawana'ati baraka za'aba'i kida'o kamicha taa-kao ì'ati. Udauna'an ìdyuuda-kao ìsookapa'anan masakauda'u, atii ba'oran mishidainao, kaudinainaouz Jesus ati, zowii-kao na'apa ìnao zowii-kao kawan, ìaita-kao kawana'ati.

¹² Uruu dauna'an òtukapa Kaznizo-dani so'otan 6th sakibadapa-kariwai scroll di'iki. Na'iki òtukapa imi'i nakainan ma'ozaka'o ida'an, na'iki kamoo marutan podidi'o kamicha kawan, na'iki kauzu tukapa-kao wuza na'apa izai kawan. ¹³ Wiizi kida waotan imi'i baara ati na'apa ma'ozaka'o awaru waota-kidan kawan pa'ishizo'o akai kida pakadunaa di'iki. ¹⁴ Aokazi papidinan na'apa scroll kawan, na'iki umainaabatinan. Midukuo kida na'iki imi'i baara paran ii kida'o, ipai'o nii ìzikada-kao pawiiizi iki kida.

¹⁵ Uruu idi ipai kingnao da'a'a imi'i baara'a, ipai kazowautapainao na'iki ipai soldyaanao zowaunaanao, na'iki kapuraataniinao na'iki ma'ozakainao na'iki ipai poitoruinao na'iki aonaa poitoruinao mani, ipai'o nii ìdizinan udaru'o kuba uun nazo ii kida na'iki kuba tuu'uz kida oroda an

midukuo ii. ¹⁶ Diiwa'o ida'an ĩkian midukuo kida na'iki kuba kida ati, “Uwaota wa'ida'ati udiza kizi waunao Sakanatapa'o umanawunu'oraz manawun tabai ida'a'o ai, na'iki Kaznizo-dani pataka'utan ai waunao. ¹⁷ Uruu kichana'iki-kii kida'o pataka'utin-karu kamoo kaawan naa wuru'u: kanoma'o nii tuudazu?”

7

144,000 Israelitenao kainaabata-kao Tominkaru ati

¹ Uruu dauna'an ōtukapa 4 angelnao kadishitapan 4 imi'i baara shakaru kida di'ii, ĩzaamatapan awaru kida, aonaa kizi awaru nii imi'i baara'a oo paran ii oo atamun baawu an. ² Udauna'an ōtukapa ba'oran angel wa'atin waoko iki, una'akapa kakupa'o Tominkaru kainaariba. Uparadan diiwa'o ida'an wunao ati'i 4 angelnaouz, utaan ma'ozaka-karu ĩ'ati, ĩpataka'uu-kinnaa nii imi'i baara na'iki paran. ³ Angel kian ĩ'ati, “Aonaa zii ukaziwa'ana'a imi'i baara, paran oo atamun kida atii wakainaabatan dauna'an zii waTominkarun pidanannao, ĩtawu kida ida'a.”

⁴ Aizii wuru'u Tominkaru pidanannao kainaabata-kariwainaoz pataawu kida ida'a kowaada-kao ō'ati ĩriban 144,000. ĩnao wuru'u 12 Israel takaa-daunnao tonaazinaa bii iki'oraz ĩzaamata-kao. ⁵⁻⁸ 12,000 zaamata-kao bauda'apa'o tonaazinaa kida di'iki, wunao kida di'iki'i: Judah, Reuben, Gad, Asher, Naphtali, Manasseh, Simeon, Levi, Issachar, Zebulun, Joseph, na'iki Benjamin di'iki.

Iriba'o pidannao baokopatinpan

⁹ Uruu dauna'an ōtukapa iriba'o manawun pidannao baokopatinpan aona'o turuu ĭaita-kao! Kaawainaouz na'ati wa'atin ipai bakadun wiizai kida di'iki, na'iki ipai bakadun ĭdokoza-daunnao tonaazinaa kida di'iki, na'iki ipai bakadun ĭmada kida di'iki, na'iki ipai bakadun ĭparadan kida di'iki. Na'a ĭkadishitapan umanawunu'oraz manawun tabai na'iki Kaznizo-dani kanaapu'u. ĭkaiwadapa dawuu za'aba'i kida'o kamicha baraka'o, na'iki ĭzaamatapa pokoridi anaba kawan kida'o paka'u kida ida'a. ¹⁰ Diiwa'o ida'an ĭkian, “Pugaru waTominkarun na'iki

Kaznizo-dani kazannaata'oraz waunao. Pugaru sakanatapa'oraz umanawunu'o manawun tabai ida'a.”

¹¹ Ipai daunuuda'u angelnao kadishitan, awauta ĭzikonuitapan wuru'u umanawunu'oraz manawun tabai, ipai kazowautapainao, na'iki 4 kakupa'o aimaakannao. Uruu dauna'an ipai ĭwashatinan, ĭawun baara kida apowa iti wuru kanaapu ati'i umanawunu'oraz manawun tabai, na'iki ĭtaainan naa Tominkaru ati.

¹² ĭkian,
“Amen!

Marii kizi Tominkaru konaukii-kida-kao
umanawunun idi,
na'iki uaitapaaban idi,
na'iki ukaimanan idi;
marii kizi umarainapa-kao
unaobanain idi,
na'iki uma'ozakan idi
karikaonan na'iki karikaonan!
Amen!”

¹³ Udauna'an bauta'apa kazowautapainao bii iki'o pishaan õgaru. Ukian, “Kanom kaduznao wuru'u pidannaouz kaiwadapainaoz baraka'o kamicha za'aba'i kida? Na'iki'oram ãwa'atin?”

¹⁴ “Õnaobanaa, aonaa õaitapan, soo pugaru pa'an aitapa,” õkian u'ati.

Uruu dauna'an ukian õ'ati, “Ipai wunaou'u do-batainaou'u naa kichana'iki-kii kida'o aimaakan kida baiaapa-kariwai. Ipai'ora'a naa ãchikaan pakamichan za'aba'i kida baraka, Kaznizo-dani izain idi.

¹⁵ “Uruu idi ãkadishitapan Tominkaru taba kanaapu'u kaudinainao nii u'ati uwiizi ii ipai kamoo na'iki maruta'o; na'iki wuru'u Sakanatapa'oraz umanawunu'o manawun tabai ida'a una'auzon ni'i naa ãtuma utaapan ãdyaun.

¹⁶ Aonaa na'apainim nii ãzamaziizon oo ãmaarakon, aonaa na'apainim nii ãbaiaapan kamoo wiichan powa'a, ¹⁷ Usha'apanum kau'an, Kaznizo-dani mashaapa'oraz maonapa umanawunu'oraz manawun tabai dazaba'a, utaapan nii ãdyaun na'apa kaznizo taapa-kao kawan, una'akan nii ãdyaun nunudapa'o wunu di'iti, taa'oraz kakupa-kinai. Na'iki Tominkaru inoan nii kapam ãawun uu kida ipai ãawun iki.”

8

Kaznizo-dani so'otan 7th sakibadapa-kariwai scroll di'iki*

* **8:** scroll: kaarita katoridau'u upapidapa-kao oo soolaa-kariwai madai kaiwauzo-kariwai saadapa-kizai nii. Panaadon da'i kaina'a usakibadapa-kinao kida, panaadon da'i bauta'apa oo iriba umuna an kida, maabaiba kawanu'o usakadan idi.

¹ Kaznizo-dani so'otan dono wuru'u 7th sakibadapa-kariwaiz scroll di'iki, sariapa amazada mashaadina'akan mashaa aokazi ii, ikoda mani pazikon an hour. ² Udauna'an ōtukapa 7 angelnao kadishitapan na'a Tominkaru kanaapu'u, na'iki taa-kao ikawana'ati, bauda'apa kida kuwudii. ³ Ba'oran angel kaawan ukadishitan maonapa altar dazaba'a, uzaamatapanii shanaribai kinnaa gold idi'o utoma-kao. Diri'i kaduunu'o aimaakan kida taa-kao shanaribai nii u'ati, ukawaodan nii Tominkaru ati upidanannao toriinpan tuma, na'iki umuudan naazu altar, gold idi'oraz utoma-kao paawa ii, wuru'u umanawunu'oraz manawun tabai kanaapu ia'oraz. ⁴ Angel zaamatapaniaz shanaribai ka'awapa'o shan makon doko iti Tominkaru di'iti, Tominkaru pidanannao toriinpan kida tuma. ⁵ Uruu dauna'an angel paidadan shanaribai kinnaa wizi'i'o tikazi tiriizi idi altar paawa iki, udauna'an ukaboota'akan naazu imi'i baara iti, sariapa na'ii kan-kan-kia'o na'iki toroanaru turuinan, na'iki imi'i nakainan ma'ozaka'o ida'an.

7 kuwudiinao

⁶ Wurulu 7 angelnao zaamatapainauz pakawana'ati kuwudii kida minziiwan naa ipoota'azon naa kidaz. ⁷ Kiwiitapa'o angel pootan pakuwuda, sariapa dadara kida'o wunu, kuba kawan, na'iki tikazi, izai tuma'o waotan imi'i baara ati. Uruu idi 1/3 imi'i baara ka'awan, na'iki ipai atamun na'iki pinidi na'a kida'o ka'awan.

⁸ Udauna'an ba'oran angel pootan pakuwuda, sariapa aimaakan udaru'o midukuo ka'awapa'o

kawanu'u, kaboota-kao paran baoko iti. Uruu idi 1/3 paran baoko tanawatinan izai nii, ⁹ na'iki ipai mashaapainao na'a ubaoko'o mawakan, na'iki kanawa tuu'uz kida na'a'o, ipai ĩmainaabata-kao.

¹⁰ Udauna'an 3rd angel pootan pakuwuda. Sari-apa udaru'o na'iki kanada'o wizi waotan doko iki, wa'ozinao na'iki wunu nunudapan di'iti. ¹¹ Wizi uu “Kibia'o Manawun,” uruu idi 1/3 ukibiidan wa'ozinao na'iki wunu nunudapa-kizi kida, na'iki iriba pidannao mawakan ĩtuzan idi wuru'u wunu kibia'oraz manawun.

¹² Udauna'an 4th angel pootan pakuwuda. Sari-apa 1/3 kamoo, kauzu, na'iki wiizinao zowita-kao, uruu idi 1/3 kida ĩkanadan makada-kao. Na'iki 1/3 bauda'apa kamoo ida'a, aonaa ukanadan; na'iki na'apa kapam 1/3 bauda'apa'o maruta'o ida'a, aonaa ukanadan.

¹³ Uruu dauna'an ðawunuupan, ðtukapa udaru'o kokoi zuutapa'o doko ii. Ukian diiwa'o ida'an, “Kasha'ora'o nii! Kasha'ora'o nii! Kasha'ora'o nii manawun sha'apan ipai pidannao ati mashaapainaoz da'a'a imi'i baara'a, wuru poota-kao dono'o idikinauda'u'oraz kuwudiinao, idikinauda'u'o angelnao pootan ni'oraz!”

9

¹ Udauna'an 5th angel pootan pakuwuda, ðtukapa wizi waotauzoz doko iki imi'i baara ati, na'iki key taa-kao u'ati, ka'unaru aona'oraz utokon nii keyannaa. ² Wizi da'atan dono wuru'u ka'unaru aona'oraz utokon nii, kishana'o koditan bodo'okappan, na'apa tuubaru'o tikazi ka'awapa'o shan kawan. Uruu idi udikinidan kamoo, na'iki maruta utaapan amazada. ³ Aonaa

masakauda'u mani manorunao koditan tikazi shan di'iki imi'i baara ati, na'iki ĩma'ozakan taa-kao na'apa kankoorun ma'ozakan kawan.

⁴ Aonaa ĩtaapada-kao ĩkaziwan pinidi oo atamun kida oo sha'apa'oram paoribai, mazan turuu ĩkaziwan pidannao pa'an, aona'oraz Tominkaru kainaariba nii ĩtawu kida ida'a. ⁵ Wuru'u manorunaouz aonaa ĩtaapada-kao ĩzowian pidannao sariapa, mazan ĩbaiatin-kidan nii ĩdyaun baka'iauda'u kauzu. Wuru kaziwanu'u ĩchiiianiaz na'apa kankoorun chiinii kawan. ⁶ Uruu dono pidannao aipan nii padamata pamawakan, mazan aona'o nii ĩmawakan; ĩaipan pamawakan, mazan aonaa ĩmawakan.

⁷ Wuru'u manorunaouz aidinpan na'apa kawaronao kawan minziiwapa'oraz naa mizaataakapa-karu dau'ati; ĩzowau paawa'a kida kaina'a ĩkaiwadapan kowamai kawanu'o Gold idi'o utoma-kao, na'iki ĩawun baara kida aidinpan na'apa pidan awun baara kawan. ⁸ ĩzowaud kida dawuan na'apa zun zowaud kawan, ĩudako kida na'apa lion dako kida kawan. ⁹ Kaina'a ĩdokori'i dikiniribanaa kida chipirari idi'o kawanu'o, na'iki ĩkutuba aran kida tururukadappan na'apa tawuru kawanu'u iriba'oraz kawaronao kozootapainaoouz chariot* kida mizaataakapa-kizai iti'o kawan. ¹⁰ Kaina'a ĩdyuo kida ida'a ĩchiimikitin-kinaa na'apa kankoorun kawan, na'iki uruu idi'o wuru'u ĩkaziwaanuz pidannao ĩbaiatin-kidan nii ĩdyaun baka'iauda'u kauzu. ¹¹ Kaina'a ĩnaobanaa king kazowautapa'o ĩdyaun, Hebrew ida'an u'uu dakota-kao Abaddon, na'iki Greek ida'an u'uu dakota-kao Apollyon,

* 9:9 chariot: soldyaanao tararan

(“Pataka'utauzo” kia'o wuru'u). Uruu angel awunuutapa'oraz ka'unaru aona'oraz utokon nii.

¹² Wuru'u di'ora'a, kiwiitapa'o kasha'ora-karu baiaapa-kariwaiz kaiwainpa'aka'oraz naa shaa-batapan naa wuru'u, kaina'iki dya'utama'a naa kasha'ora-karu kida kaiwainpa'o nii zii.

¹³ Uruu dauna'an 6th angel pootan pakuwuda. Ōabata parada-karu wa'atin 4 altar shakaru kida di'iki, gold idi'oraz utoma-kao, Tominkaru kanaapu ia'oraz. ¹⁴ Parada-karu kian angel ati, “Pumuuda wuru'u 4 angelnao dodotapa-kariwainaouz udaru'o wa'ozi Euphrates dazaba ia'oraz!” ¹⁵ Uruu 4 angelnao taapa-kao minziiwapa'a naa; wuru kamoo dau'ati'i aita-kariwaiz naa, uruu dono ĭzowian nii 1/3 pidannao. ¹⁶ Soldyaanao zaidapainaouz kawaronao, ōabata ĭdiri'in kowaada-kao 200,000,000 ĭdyaun.

¹⁷ Kaikapa'o wuru'u ōtukapan kawaronao na'iki zaidapainaouz ĭbarau'u kida: wunaou'u zaidapainaouz, kaina'a ĭkaiwadapan padokori'i dikiniribanaa kida, ĭaidinpan wuza tikazi kawan, blue sapphire[†] kawan, na'iki yellow sulfur[‡] kawan. Kawaronao zowau kida aidinpan na'apa lionnao zowau kawan kida, na'iki ĭdako kida di'iki kodita tikazi, kashana'o na'iki pizo-pizowa'o sulfur. ¹⁸ Na'iki 1/3 pidannao zowii-kao da'a'a imi'i baara'a, wuru idi'i idikinauda'u'oraz pataka'utin-kinai kida: tikazi, kashana'o na'iki pizo-pizowa'o sulfur kodita'oraz kida kawaronao

[†] 9:17 sapphire: uruu konaunama'o kuba. [‡] 9:17 sulfur: Putukapa kaarita tokon ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii.

dako iki. ¹⁹ Wuru'u kawaronaouz ãma'ozakan taa-kao uruu dono ãdako na'iki ãdyuo kida ida'a'o, uruu kida idi'o wuru'u ãkaziwaanuz pidannao. ãdyuo kida kazowau'o na'apa kowazaz zowau kawan.

²⁰ Aizii ipai pidannao, aona'oraz ãmawakan na'apain wuru idi'i kichana'iki-kii kida'oraz pataka'utin-kinai kida, pakawan aonaa ãmarina'atan patomanii aimaakan kida. Aonaa ãmashaadan patoriinpan oia'o doronainao ati, na'iki wunao ati'i ãtomaniaz aimaakan kida gold idi, wizi'i'o chipirari idi, isha'o chipirari idi, kuba idi na'iki atamun idi, aona'oraz kanom ãtukapan, ãabatan oo aona'oraz ãchi'ikan. ²¹ Na'iki aonaa ãmarina'atan pazowiipan pairibannao, na'iki ãsha'apaapan oia'o doronai ida'an aimaakan di'itinapa-kida'o pidannao, na'iki madoronaa-daun ãkiaapaakan, na'iki ãkoidimikin.

10

*Angel na'iki duusodi'o scroll**

¹ Uruu dauna'an õtukapa ba'oran umanawunu'o angel wa'atin aokazi iki. Ukaiwadapanii kawanu'o isha'iz kamicha kaiwaadapa-kao kawan. Na'a'o kapam kiwari'i uzowau paawa an, uawun baara kanada'o na'apa kamoo kawan, na'iki utaba'u kida na'apa doko'a'o tikazi kida maodapan kawan ãaidinpan, ² paka'u ida'a uzaamatapa duusodi'o scroll da'atinpa'o. Udauna'an umuudan padiwa'ora antanpu'o pakidiba paran paawa iti, na'iki umuudan pa'ashabaron antanpu'o pakidiba imi'i paawa

* **10:** scroll: Putukapa kaarita tokon ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii.

iti. ³ Na'iki ukadakon diiwa'o ida'an na'apa lion kadakon kawan. Uruu dauna'an sariapa 7 toroanarunao dako'atinuzu, òaitapa na'apa'oram wuru'u îparadan kianuz. ⁴ Maonapa'ora'a naa òsaadan padamata na'apam îkian kida, upu'u mazan òabatan parada-karu kian aokazi iki ò'ati, “Pumashaapa zii! Mana'a pusaada'ana'a na'apam toroanarunao kian.”

⁵ Uruu dauna'an umanawunu'oraz angel, kadishitapa'oraz paran paawa ii, na'iki imi'i paawa'a sawadan padiwa'ora antanpu'o paka'u aokazi iti. ⁶ Uaipan idi paparadan mishida-kao, ukaiwaan Tominkaru uu, uruu karikaonanu'oraz ukakupan, toma'oraz aokazi na'iki ipai aimaakannao unazoa'oraz, uruu toma'oraz imi'i baara na'iki ipai aimaakannao unazoa'oraz, na'iki uruu toma'oraz paran na'iki ipai aimaakannao ubaoko'ia'oraz. Angel kian, “Aona'o ni'i naa Tominkaru zaudapan powa'a! ⁷ Mazan 7th angel pootan dono'o naa pakuwudu, umishian ni'i naa pasha'apata'azoonii, na'apa ukowaadauzon kawana'atizu kotua'a naa, uruu wuru'u kuwaiz, aona'oraz uaitapauzo-kao, ukowaadauzoniaz papoitorunao, prophetnao ati.”

⁸ Udauna'an òabata parada-karu aokazi iki'o kian ò'ati koshan, “Pumako puzaamata'an wuru'u da'atinpa'oraz scroll, angel ka'u di'iki, kadishi-tapa'oraz paran paawa ii na'iki imi'i paawa'a.”

⁹ Uruu idi òmakon angel di'iti òpishaan naa u'ai wuru'u duusodi'oraz scroll. Ukian ò'ati, “Puzaamatazu na'iki punika'a naazu. Pudako ii putiwaan niiz bishoo, mazan pudyokorautan

dauna'an ukaawan nii putoba nazo iti katama'a naa.” ¹⁰ Uruu idi òzaamatan naa wuru'u duu-sodi'oraz scroll angel ka'u iki ònikan naazu! Òdako ida'a òtiwaanuz bishoo, mazan ukaawan òtoba nazo iti, sariapa ukataman.

¹¹ Udauna'an kii-karu ò'ati, “Pukowaada'ana'a naa koshan kanom Tominkaru aiapanii pasha'apatan ipai pidannao ati, bakadun kidaz ìwiizi, ìmada, ìparadan, na'iki ipai kingnao ati.”

11

Dya'utama'o prophetnao Tominkaru dyuudanii

¹ Uruu dauna'an aitaaribai atamun taa-kao ò'ati na'iki kii-karu ò'ati, “Pumako puaita'an kizi na'apam Tominkaru Dapu na'iki altar udarun, na'iki puaita na'apauda'um kaina'a pidannao choochiipainao unazo ii. ² Mazan aonaa puaita'ana'a na'apam Tominkaru Dapu panibazooti udarun, usha'apanum kau'an taa-kariwai'i naa wuru'u ba'oran pidannao ati, aona'oraz ìmishidan Tominkaru. Ìchi'ikaadanaan nii ipai donoì nazo an Tominkaru pidanannao mashaapa-kiziz, na'iki ìpataka'utan niizu 42 kauzu.* ³ Na'iki òtaan nii ma'ozaka-karu dya'utama'o òprophetinnao ati ìkakuwaapa-kinaa nii mishi'oraz òkuwaa dau'u, wuru dono'o 1,260 kamoo kidaz. Uruu dono ìkaiwadan nii kamicha kasha'ora-karu daara ìaida-kida-kinaa nii pakasha'oran pidannao oian dau'ati.”

* **11:2** 42 kauzu: na'apa'o wuru kawanu'o verse 3 ida'a'oraz 1,260 kamoo kidaz, na'apa'o kapam wuru kawanu'o Revelation 12:14 ida'a'oraz 3 1/2 wunu kawan.

4 Wuru'u dya'utama'oraz Tominkaru prophetinnoo, ñnao wuru'u dya'utama'oraz olive kadunaa kida ni'oraz,[†] na'iki dya'utama'oraz lamp saabatinapa-kizi kida ni'oraz kapam kadishitapa'oraz Naobanai kanaapu ii, uruu kazowautapa'oraz ipai amazada. ⁵ Na'ia'oram pidan tiwaan an pasha'apatan dikauda'o aimaakan ñtuma, ñkodita-kidan nii tikazi padako iki kida, uruu idi'o nii ñzowian patarubanao. Ukau'an na'apa'o ida'ana'o nii pidan mawakan utiwaan an pasha'apatan dikauda'o aimaakan ñ'ati. ⁶ Kaina'a'o nii ñma'ozakan taa-kao ñmashaatapa-kinaa nii wunu ukaawan ai, wuru dono'o ñkakuwaapatinanuz Tominkaru paradan dau'u. Kaina'a kapam ñma'ozakan taa-kao ñtanawata-kinaa nii wunu izai nii, na'iki turuu ñsha'apatan bakadun pataka'utin-kinai kida imi'i baara'a na'apainim karikaonan paaipan kawana'ati.

⁷ ñpaian dauna'an pakakuwaapan pidannao ati, wuru'u kichana'iki-kia'o pana'aokazi kodita'o ni'oraz imi'i waranu iki, mizaataakan nii ñtuma, uzowian nii ñdyaun mawaka. ⁸ Mawaka'o prophetnao na'ian nii mapudu'o dobaapa-kizai dunapo ii, umanawunu'oraz dono'i nazo ii. Na'ia'o kapam ñnaobanaa Jesus taukauzo-kao cross di'iti. Uruu wuru'u donoiz dakota-kariwaiz kapam Sodom oo Egypt nii, usha'apanum kau'an pidannao na'ii sannao mashaapan idi oii, na'apa Sodom oo Egypt Baara sannao kawan. ⁹ Pidannao ipai wiizai kida di'iki, bakadun ñdokoza-daunnao kida di'iki, bakadun ñparadan kida di'iki, na'iki ipai bakadun ñmada di'iki, ipai'o nii ñtukapan

[†] 11:4 Zechariah 4:3

Prophetnao mawakainaouz washatinpan 3 1/2 kamoo, na'iki aonaa ãaipan ãdida-kao. ¹⁰ Tuukia'o nii pidannao konaukian Prophetnao mawakan idi, usha'apanum kau'an kiwiin ãpataka'utin-kidauzon ãdyaun tuukii manawun. Uruu idi ãkonaukiitinan nii, ãdyuudan nii aimaakan kida pa'atiaaka kida.

¹¹ Mazan 3 1/2 kamoo dauna'an, Tominkaru kakudan nii ãdyaun powaa iti koshan, uruu idi ãkadishitan, na'iki ipai tukapainao ãdyaun tarian.

¹² Uruu dauna'an dya'utama'oraz Prophetnao abatan diiwa'o parada-karu aokazi iki'o kian ã'ati, "Uwa'ati da'ati'i!" kii. ãmakon naa aokazi iti isha'iz ida'an, pidannao manaudapa-kainao ãdyaun awunuutapan pu'u.

¹³ Sariapa imi'i nakainan ma'ozaka'o ida'an manawun, na'iki 1/10 kabaunnao tonnaa ka-boobi'ii-kao. 7000 pidannao mawakan wuru idi'i imi'i nakainanuz, ba'orainao wa'akinainao aona'o ãmawakan, tuukii ãtarian, uruu idi ãkian, "Tominkaru aokazi ia'o, pugaru ma'ozaka'o man-awun."

¹⁴ Di'ora'a 2nd kasha'ora-karu kida, kaiwainpa'aka'oraz naa kida, shaabatapan naa wuru'u. Kaina'iki bauda'apa'a naa kasha'ora-karu, kadimana'o ni'i naa ukaiwainpan di'ora'a kida dauna'an.

7th angel pootan pakuwuuda

¹⁵ Uruu dauna'an uru'u naa 7th angel pootan pakuwuuda, na'ii õabata diiwa'o ida'an parada-karu kida aokazi iki'o kian:

"Aizii di'ora'a dauna'an,

soo wanaobanaa Tominkaru
na'iki wuru'u uzaamataniaz Christ,
kazowautapan ni'i naa ipai pidannao.
Tominkaru kazowautapan nii karikaonan
na'iki karikaonan!”

¹⁶ Sariapa 24 kazowautapainao sakanat-
apainaouz pataba kida ida'a Tominkaru
kanaapu'u, ipai iwashatinan paawun baara ikinapa
imi'i baara iti, itaainan naa u'ati. ¹⁷ Ikian:

“Wanaobanaa Tominkaru umanawunu'o,
pugaru na'auzoz amazada
toma-kao ua'ii,
na'iki karikaonanu'o nii puna'an.

‘Kaiman’ wakian pu'ati,
puaidan idi mishi'o puma'ozakan,
na'iki pusakadani'i naa pukazowautapan!

¹⁸ Ipai mamishida-kainao to'oran tuukii pu'ati,
kaawa'a naa aizii puto'oran kamoona,
pubuupan mawakainao kamoona kaawan
naa.

Kaawa'a naa kamoo pukawinipinaata-kinaa nii
pupoitorunao,
wuru'u prophetnaouz,
na'iki ipai pupidanannao taapainaouz pu-
garu umanawunu'o nii,
manawun-tinpainao na'iki pataka'utinainao.

Kaawa'a naa kamoo pumainaabatan
ipai pidannao zowiainao
ba'oran pidannao da'a'a imi'i baara'a.”

¹⁹ Uruu dauna'an aka Tominkaru Dapu aokazi
ia'o da'atinan na'iki na'ii otukapan kaimana'oraz
pakara Tominkaru paradan pakarannaaz.
Udauna'an na'a kan-kan-kia'o, toroanaru

turuinan, imi'i nakainan na'iki dadara tuu'uz kida'o wunu waotan.

12

*Zuna na'iki Dragon**

¹ Uruu dauna'an òtukapa umanawunu'o di'itinapa-kinai aimaakan aidinan aokazi ii: Zuna kakamichantinpa'o kamoo idi, na'iki kauzu okidiba waranu'u, na'iki kaina'a okaiwadapan king kowam kaduz, upaawa'a kaina'a 12 wizinao.

² Kaudani'o wuru'u orooz, odani shakata'azon idi'i naa ozaadan na'iki okadakoinan ukaziwan idi.

³ Òtukapan koshan ba'oran umanawunu'o di'itinapa-kinai aimaakan aokazi ii: na'ii òtukapa udaru'o wuza'o Dragon, kaina'a'o 7 uzowau na'iki 10 u'ozoo kida, na'iki ipai uzowau kida kawana'ati kaina'a king kowam kaduz kida.

⁴ Padyuo idi uto'otan doko iki 1/3 wizinao, udauna'an ukabootan ìdyaun imi'i baara ati. Dragon kadishitan zun kanaapu'u, unika'azon odani, ushakatan dono.

⁵ Uru'u naa okaudanipa'akan naa daonaiora odani nii, uruu wuru'u kazowautapa'o ni'oraz ipai pidannao da'a'a imi'i baara'a, pama'ozakan ida'an. Mazan koraidaonaa na'aka-kao masha'apakiaka Tominkaru na'iki utaba di'iti.

⁶ Na'iki wuru'u zunaz, okidoopa'akan naa munapo pidan mashaapa-kizi ai, amazada iti,

* **12:** Dragon: uruu oia'o doronai zowaunaa, udakota-kao Satan.

Tominkaru minziiwatanii di'iti, na'ii kaimana'o nii otaapa-kao 1,260 kamoo kawana'ati.†

⁷ Uruu dauna'an mizaataaka-karu aokazi ii. Michael, pa'angelinnao tuma mizaapan Dragon, na'iki Dragon pa'angelinnao tuma mizaapan powaa iti Michael. ⁸ Mazan winii-kao Dragon pa'angelinnao tuma, na'iki aonaa turuu ĩmashaapan naa powa'a aokazi ii. ⁹ Uruu idi udaru'oraz Dragon na'iki uangelinnao kaboota-kaoa'a naa aokazi iki imi'i baara ati, uruu wuru'u dakota-kariwaiz kowazaz nii kotua'a naa, na'iki Devil oo Satan kii, uruu wuru'u sha'apata-kida'oraz oia'o pidannao ati umariidapan ida'an ĩdyaun.

¹⁰ Sariapa ōabatan aokazi ii parada-karu kian diiwa'o ida'an kaikapa'a: "Aizii waTominkarun kazannaatan papidanannao kamoona kaawan naa! Aizii uaidan pamanawunun pakazowautapan ida'an king kawan, na'iki Christ, uzaamataniaz naobanai nii aidan pamanawunun kapam utuma. Usha'apanum kau'an aona'o ni'i naa powa'a Satan kadishitan Tominkaru kanaapu ii, ukaboota-kao idi'i naa aokazi iki imi'i baara ati. Uruu wuru'u kowaadapauzoz da'i kiwiin Tominkaru ati kanom wa'inawuzunao na'iki wadadakoonao sha'apatanii oii kida'oraz aimaakan ipai kamoo na'iki maruta'o Tominkaru ati. ¹¹ Mazan wa'inawuzunao na'iki wadadakoonao winii Satan, Kaznizo-dani izain ida'an na'iki ĩkakuwaapan ida'an kaimana'o kuwai dau'u udaau'oraz, na'iki aonaa ĩtarian pazowia'azoo-kao

† 12:6 Putukapa footnote Revelation 11:2 saada-kao 1,260 kamoo daua'oraz.

ai. ¹² Ukonaukii, unao mashaapainaouz aokazi ii, mazan unao mashaapainao imi'i baara'a na'iki paran baoko ii, ubaiaapan nii kasha'ora-karu tuukii, Satan kaawan idi'i naa unao ida'ati. To'ora uruu, uaitapan idi aona'a naa amazada turuuan usha'apata-kida-kinaa nii oia'o."

¹³ Dragon aitanan idi'i naa pakaboota-kao imi'i baara ati, uru'u naa udawatan zun shakata-kida'oraz da'i daonaiaora. ¹⁴ Mazan dya'utam udaru'o kokoi kutuba kawan kida'o taa-kao o'ati, ozuuta-kinaa nii pawizi iti amazada iti munapo'o pidan mashaapa-kizi ai. Na'ii kaimana'o nii otaapa-kao Dragon ai 3 1/2 wunu kawana'ati.†

¹⁵ Uruu dauna'an Dragon kodita-kidan wunu padako iki, kadimana'o ushootan wa'ozi kawan zun dawu'ati uaipan wunu na'akan oroo munapo. ¹⁶ Mazan imi'i kaminka'uta wuru'u zunaz, uda'atinan ida'an utoman ka'unaru, uruu idi ipai wunu morotan ushaawata. ¹⁷ Uruu idi Dragon to'oran zun ati na'iki umakon umizaataaka'anan ba'oran odainao tuma mishidainaouz Tominkaru paradan na'iki taapainaouz Jesus kuwaa.

¹⁸ Udauna'an Dragon kadishitan paran danoma ii.

13

Dya'utam pana'aokazinao

¹ Udauna'an otukapa bauta'apa kichana'iki-kia'o pana'aokazi koditan paran baoko iki. Kaina'a 10 u'ozoo na'iki 7 uzowau; ipai u'ozoo kida kawana'ati kaina'a king kowam kaduz

† **12:14** Putukapa footnote Revelation 11:2 saada-kao, 3 1/2 wunu daua'oraz.

kida, na'iki ipai uzowau kida kawana'ati kaina'a uuai saadinpan dakoopa'o Tominkaru. ² Wuru'u kichana'iki-kia'oraz pana'aokazi aidinpan na'apa baudokoru kitannaaru kawan, ukidiba kida udaru na'apa bear* kidiba kida kawan, na'iki udako na'apa lion dako kawan. Dragon taan naa wuru'u kichana'iki-kia'o pana'aokazi ati pataba na'iki pama'ozakan na'apa kizi ukazowautapan paugaru kawan kapam. ³ Bauda'apa kichana'iki-kia'o pana'aokazi zowau, tuukia'o uzowiauzo-kao, mazan manaka'a naa powaa itiz. Uruu idi ipai pidannao imi'i baara ainaouz tuukii ūdi'itinpan, na'iki ūda'anan naa wuru'u kichana'iki-kia'oraz pana'aokazi. ⁴ Ipai pidannao taapan umanawunu'o nii wuru'u Dragon, utaan idi pama'ozakan kichana'iki-kia'o pana'aokazi ati. Na'iki umanawun nii kapam ūtaapan kichana'iki-kia'o pana'aokazi. ūkian, “Aonaa kanom ma'ozaka'o nii uruu kawan. Kanom ka'iita pawiniinuz, pamizaataakan ida'an utuma?”

⁵ Uruu dauna'an wuru'u kichana'iki-kia'oraz pana'aokazi ma'ozakan taa-kao u'atadinapakinaa nii na'iki na'apa'o kida ida'an udakooan Tominkaru. Ukazowautapan taa-kao 42 kauzu. ⁶ Udakooan Tominkaru, u'uu, umashaapa-kizi na'iki ipai mashaapainao aokazi ii. ⁷ Taapada-kao umizaapan Tominkaru pidannao na'iki uwinii ūdaun pama'ozakan ida'an. Na'iki taapada-kao ukazowautapan ipai pidannao, ipai bakadun

* **13:2** bear: udaru'o na'iki to'ora'o. Ukaiwaanii pabazi za'aba'i kida pazowii-kinaa nii aimaakan. Kaina'a udikin Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii.

kidaz ĭdoko^zu-daunnao kida, ĭwiizi, ĭparadan na'iki ĭmada. ⁸ Ipai pidannao taapan umanawunu'o nii wuru'u kichana'iki-kia'o pana'aokazi. ĭnao wuru'u pidannao aona'oraz ĭ'uu kida saadinpan kakupa-karu kaaritannaa[†] ida'a amazada toma-kao ua'ii. Wuru'u kaaritaz zowiau^zo-kariwai Kaznizo-dani kaaritan wuru'u.

⁹ Puabatan an na'apam ōkian, ukau'an puabata'a naa kaiwuru'u parada-karuz.

¹⁰ Na'ia'oram pidan aiapa-kariwai utaraa-kao, mishi'o nii utaraa-kao; na'ia'oram pidan aiapa-kariwai uzowii-kao marii idi, mishi'o nii uzowii-kao marii idi. Ukau'an marii kizi Tominkaru pidanannao tuudan papataka'uta-kao na'iki marii kizi pakawan ĭmishidapan uruu.

¹¹ Uruu dauna'an ōtukapa ba'oran kichana'iki-kia'o pana'aokazi koditan ĭmi'i ka'azo iki. Kaina'a dya'utam u'ozoo kaznizo dani kawan, na'iki uparadan na'apa Dragon paradauzon kawan.

¹² Na'iki na'apa koshan uma'ozakan kiwiitapa'o kichana'iki-kia'o pana'aokazi kawan na'iki na'apa usha'apatan aimaakan kida uaipan kawana'ati. Uruu idi udyuudan ipai ĭmi'i baara anainao pidannao taapan umanawunu'o nii wuru'u kiwiitapa'oraz kichana'iki-kia'o pana'aokazi, kakuda'oraz naa pazowii-kao dauna'an tuukii. ¹³ Na'iki uaidan umanawun kida'o aimaakan di'itinapa-kida'o pidannao atii uwaota-kida zii tikazi aokazi iki ĭmi'i baara ati ipai ĭawunuutapan pu'u. ¹⁴ Na'iki ipai upozawata-kidan pidannao mashaapainaouz ĭmi'i baara'a uaidan

[†] **13:8** kakupa-karu kaaritannaa: Tominkaru pidanannao uu saada-kizinao, ĭmashaapan nii Tominkaru tuma karikaonan.

ida'an wuru'u umanawun kida'oraz aimaakan, kiwiitapa'oraz kichana'iki-kia'o pana'aokazi awunuutapan pu'u. Na'iki udyuudan itoman aimaakan na'apa'o kiwiitapa'oraz kichana'iki-kia'o pana'aokazi kawan uaidinpan, uruu tawuru'u zowiauza-kariwaiz tuukii, na'iki kakuda'oraz naa powaa iti. ¹⁵ Udauna'an uma'ozakan taa-kao unizoin-kidan wuru'u toma-kariwaiz aimaakan, na'iki turuu kizi uparadan kapam. Uruu idi udyuudan ipai pidannao aona'oraz idawukan pa'ati zowii-kao.

¹⁶ Tuukii kichana'iki-kia'o pana'aokazi† dyuudan ipai pidannao, pataka'utinainao na'iki manawun-tinpainao, kapuraatanu'o na'iki mapuraatanu'o, poitorui na'iki aonaa poitorui mani kainaabata-kidinan padiwa'ora antanpu'o paka'u kida ida'a oo pataawu kida ida'a. ¹⁷ Na'iki aonaa turuu pidan toriinan oo selliipan sha'apauzii, kinaaribai aonaan an u'ida'a, uruu wuru'u kiwiini'oraz kichana'iki-kia'o pana'aokazi uuaz, na'iki uruu wuru'u u'uu aitaapa-kinaoaz.

¹⁸ Da'a'a uaiapa aitapaaba-karu, kanom aitapaaba'o marii kizi uaitapan kichana'iki-kia'o pana'aokazi uu aitaaribanaa, usha'apanum kau'an uruu kainaabata'oraz pidan uu kapam, wuru'u 666 kia'oraz.

14

Kaznizo-dani na'iki pidannao ukazannaatani-inao

† **13:16** kichana'iki-kia'o pana'aokazi: uruu kowaada-kariwaiz verse 11 di'ii.

¹ Uruu dauna'an òawunuupan koshan òtukapa Kaznizo-dani kadishitapan Zion naawa'a, na'iki kaina'a utuma 144,000 pidannao, ñnao wuru'u kaina'a'oraz u'uu na'iki udaru uu saadinpan ãtawu kida ida'a. ² Na'iki òabata parada-karu aokazi iki'o na'apa tozowan shaokodappan kawanu'o, na'iki toroanaru turuinan kawanu'o. Wururu'ò òabataniaz tauapatinainao kawanu'o shamoro* kida ida'an. ³ Uruu 144,000 pidannao kunuuan naa pa'ina'o kunui umanawunu'oraz manawun tabai kanaapu'u, na'iki 4 kakupa'o aimaakannao kanaapu'u, na'iki 24 kazowautapainao kanaapu'u. Aonaa turuu ba'oran pidannao kunuuan wuru'u kunuiz, soo wuru'u 144,000 pidannao pa'an, ñnao wuru'u Tominkaru kazannaataniinaouz. ⁴ Ñnao wuru'u aona'oraz na'apainim ãkiitauzon zun, uruu idi kaiman ãtaapan pananaa. Ñnao wuru'u da'ana'oraz Kaznizo-dani umakon dono na'itim karikaonan. Ñnao wuru'u kiwiitapa'oraz ãkazannaata-kao imi'i baara'a, ñnao taa-kariwaiz Tominkaru na'iki Kaznizo-dani ati. ⁵ Aonaa na'apainim ãmariidinauzon, na'iki aonaa ãsha'apatauzon oia'o.

Idikinauda'u'o angelnao

⁶ Uruu dauna'an òtukapan bauda'apa angel zuutapan doko ii, ukowaada'azon Kaimana'o Kuwai karikaonan'oraz umishiin Tominkaru di'iki'o ipai pidannao ati, mashaapainaouz ipai amazada kawana'ati kida da'a'a imi'i baara'a, bakadun kidaz ãwiizi, ãdokozaunnao, ãparadan, na'iki ãmada. ⁷ Ukian diiwa'o ida'an, “Utaapa'a naa

* **14:2** shamoro: Putukapa kaarita tokon ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii.

Tominkaru umanawunu'o nii na'iki ukonaukii-kida'a naa uruu.” Kaawa'a naa kamoo aita-kariwaiz, ubuuapa-kinaa nii ipai pidannao da'a'a imi'i baara'a. Utaapa'a naa Tominkaru umanawunu'o nii, uruu wuru'u toma'oraz aokazi, imi'i baara, paran na'iki wunu nunudapa kida'oraz.

⁸ Udauna'an 2nd angel aidinan kiwiitapa'oraz angel dawu'ati. Ukian, “Mainaabata-kaoa'a naa! Mainaabata-kaoa'a naa Babylon umanawunu'oraz donoi. Babylon sha'apatanii madoronaa-daun kida'oraz oia'o, ipai owaotakidan ba'oran wizainao kida da'a'a imi'i baara'a, otaan kawanu'o wine ituzan nii, uruu wuru'u ma'ozaka'oraz wine okiaapa-kidinanuz madoronaa-daun. Ona'apan idi'o Tominkaru pataka'utan oroo.”

⁹ Uruu dauna'an otukapa 3rd angel aidinan kiwiitapainao dawu'ati. Ukian diiwa'o ida'an, “Ipai pidannao taapainao kichana'iki-kia'o pana'aokazi patominkarun nii, na'iki toma-kariwai uruu kawanu'oraz, na'iki ipai kaina'a'o ukainaariba kida itawu kida ida'a oo idiwa'ora antanpu'o ika'u kida ida'a, ¹⁰ ipai'o nii kapam ituzan wine wuru'u Tominkaru to'oranuz. Uruu ma'ozaka'oraz manawun wine Tominkaru shootan ni'oraz pato'oran kooponnaa nazo iti ituzan nii. Di'ora'a pidannao pataka'utakaou'o nii idyaun, ka'awapa'o sulfur† idi, angelnao na'iki Kaznizo-dani awunuutapan pu'u. ¹¹ Wur'u tikaziz pataka'uta'o ni'oraz idyaun, ushan bodo'okapan nii karikaonan na'iki

† **14:10** sulfur: Putukapa kaarita token ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinoo di'ii.

karikaonan, aonaa na'apainim nii ĭbaiatinan shaabatan. ĭnao wuru'u taapainaouz kichana'iki-kia'o pana'aokazi patominkarun nii na'iki toma-kariwai uruu kawan, na'iki kaina'a'oraz ukainaaribanaa u'uuaz ĭ'ida'a."

¹² Ukau'an marii kizi Tominkaru pidanannao ma'ozakadinan ĭtuuda kizi papataka'uta-kao. Pakawan kizi ĭizo'atin Tominkaru kakinaori kida na'iki ĭda'anan Jesus pamishidan tuma.

¹³ Uruu dauna'an ōabatan aokazi iki'o parada-karu kian, "Pusaada di'ora'a: Wunaou'u mishidainaouz Naobanai Jesus, konaukia'o nii ĭdyaun ĭmawakan an di'ora'a dauna'ana'a." Udauna'an Kaimana'o Doronaa kian, "Mishi'o wuru'u. ĭsookapan ni'i naa dadara kida'o pakaudin-kizi ai, ipai aimaakan kaiman kida'oraz ĭsha'apatan aitapa-kida-kao nii."

Kasaba'uapa-karu paoribai aka imi'i baara'a

¹⁴ Udauna'an ōawunuupan ōtukapa baraka'o isha'iz. Kaina'a pidan kawanu'o sakanatapan isha'iz paawa'a. Kaina'a king kowam kaduz gold idi'o utoma-kao uzowau paawa'a, na'iki kaina'a uzaamatapan dimana'o soopara paka'u ida'a. ¹⁵ Uruu dauna'an ba'oran angel koditan Tominkaru Dapu aokazi ia'o di'iki. Diiwa'o ida'an ukian wuru ati'i sakanatapa'oraz isha'iz paawa ia'o ati, "Aizii pusa'uka'a naa paoribai kadunaa kida puseoparan idi, ipai paoribai aka kida da'a'a imi'i baara'a'oraz dyuua'a naa kidaz, kaawa'a naa kamoo turuu kizi'i naa ĭkasaba'uu-kao!" ¹⁶ Udauna'an wuru'u sakanatapa'oraz isha'iz paawa'a kaudina'akan naa paseoparan

ida'an. Ipai ubaokopatan paoribai aka da'a'a imi'i baara'a.

¹⁷ Uruu dauna'an òtukapa ba'oran angel koditan Tominkaru Dapu aokazi ia'oraz di'iki, kaina'a u'ida'a dimana'o soopara kapam.

¹⁸ Na'a'o ba'oran angel, ukoditan altar dazaba iki, uruu wuru'u taapa'oraz tikazi. Ukian diiwa'o ida'an angel zaamatapa'oraz dimana'o soopara ati, “Pukaiwa'a naa pusooparan, pudukuta'a naa grape kida pakadunaa kida di'iki da'a'a imi'i baara'a, usha'apanum kau'an ozoka'a naa grape kida.” ¹⁹ Uru'u naa ukaudina'akan naa pasooparan ida'an imi'i baara'a, ipai udukutan grape kida pakadunaa kida di'iki. Udauna'an umuudan naa kidaz grape dakazaa-kizinao nazo iti,[†] uruu wuru'u Tominkaru to'oranuz. ²⁰ Grape kida dakazaa-kao na'iki u'uu sararookaoaz paniba ia'o wiizai ai. Grape uu sararookao dono'o naa, izai kodita na'iki, ushootan wa'ozi kawan, umakon munapo 200 miles mani, na'iki baka'iauda'u feet mani ukaanan.

15

Angelnao na'iki dawu'itiini'o pataka'utin-kinai kida

¹ Uruu dauna'an òtukapa ba'oran umanawunu'o di'itinapa-kinai aimaakan aokazi ii. 7 angelnao zaamatapan 7 pataka'utin-kinai kida, uruu ìkaduzunnaa. Ìkaiwainan dauna'an kida aona'o ni'i naa Tominkaru to'oran powa'a.

[†] **14:19** Kuba ida'a'o ka'unaru kichada-kao udaru'o, udakota-kao 'winepress' kii.

² Udauna'an òtukapa paran, glass taidada tikazi tuma'o kawanu'o. Na'iki na'a udazaba'a òtukapa kapam taonawu'u winiainaouz da'i kichana'iki-kii kida'o pana'aokazi, ìmadawuka'azookan ida'an toma-kariwai uruu kawanu'o ati na'iki aona'o ìtaapadan pakainaabata-kao ukainaariba idi uruu wuru'u u'uu aitaaribanaaz kapam. Na'iki ìzaamatapanii shamoro* kida, Tominkaru taaniaz ì'ati. ³ Na'iki ìkunuuu naa Moses kunu, Tominkaru poitoruz, na'iki Kaznizo-dani kunu kapam wuru'u. Kaikapa'a ìkunuuuanzu'u:

“Naobanai Tominkaru pugaru umanawunu'o,
 pusha'apata umanawun kida'o
 aimaakan
 di'itinapa-kinai kida.

Pugaru King nii ipai wiizai kida ati,
 ipai wuru kida'a pusha'apatanii kidaz
 ipai ukaimanan na'iki umishiin.

⁴ Kanom aona'o nii utarian pu'ai, Naobanai.
 Ipai pidannao kowaadan nii pugaru
 umanawunu'o.
 Pugaru puba'oran kaimana'o.
 Ipai pidannao ipai wiizai kida di'iki
 wa'atin nii pu'ida'ati,
 ìdawuka'anan pu'ati.

Usha'apanum kau'an ipai kanom pusha'apatanii
 kida,
 ipai usakitapan na'iki umishiin.”

⁵ Uruu dauna'an òtukapa Tominkaru Dapu
 aokazi ia'o, Tabernacle† da'atinnan. ⁶ Wur'u

* **15:2** shamoro: Putukapa kaarita token ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii. † **15:5** Tabernacle: Putukapa kaarita token ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii.

7 angelnao zaamatapainauz 7 pataka'utin-kinai kida koditan Tominkaru Dapu nazo iki, ikaiwadapanii maniriba'o kamicha wizi'i kida'o, na'iki ikaiwadapanii zadawii kawanu'o gold idi'o utoma-kao, didimai kaiwada-kao kawanu'o padokori'i kida paawa an. ⁷ Uruu dauna'an bauda'apa, 4 kakupa'o aimaakannao bii iki'o, taan 7 angelnao ati, 7 boon kida gold idi'o itoma-kao paida kida'o Tominkaru to'oran idi, uruu mashaapa'oraz karikaonan na'iki karikaonan. ⁸ Sariapa Tominkaru Dapu nazoo kashana'akan tuukii, Tominkaru umanawunun na'iki uma'ozakan na'an idi'i naa, aonaa turuu pidan morotan unazo iti, atii 7 pataka'utin-kinai kida ipain, wuru'u 7 angelnao zaamatapaniaz kida.

16

7 boonnao paida kida'o Tominkaru to'oran idi

¹ Uruu dauna'an oabatan diiwa'o parada-karu Tominkaru Dapu'u iki'o kian 7 angelnao ati, “Umako ushoota'ana'a naa wuru'u 7 boon zo'o kida'oraz Tominkaru to'oranuz, imi'i baara iti.”

² Kiwiitapa'o angel makon ushootan naa paboonan wazoo imi'i baara iti. Sariapa kachama'idiikia'o kaziwa'o kabisho-karu kaawan wunao ida'ati'i, kaina'oraz kichana'iki-kia'o pana'aokazi, kinaariba kida itida'a, na'iki dawukainaouz toma-kariwai uruu kawanu'o ati.

³ Udauna'an 2nd Angel shootan paboonan wazoo paran baoko iti. Sariapa wunu tanawatinan mawaka'o pidan izain kawan uaidinpan, na'iki

ipai aimaakannao mashaapa'o paran baoko'o mawakan.

⁴ Udauna'an 3rd Angel shootan paboonan wazoo wa'ozinao na'iki wunu nunudapainao kida di'iti, ipai ĭtanawatinan izai nii. ⁵ Ōabata Angel taapa'oraz wunu kian,

“Pugaru kaimana'o Tominkaru,
pugaru na'auzoz amazada toma-kao ua'ii,
na'iki karikaonanu'o nii puna'an.

Sakitapa'o mishi wuru'u
pupataka'utanuz pidannao kaikapa'a.

⁶ ĭnao wuru'u zowia'oraz pupidanannao
na'iki puprophetinnao,
uruu idi'o ukau'an putuza-kidan izai ĭ'ati
ĭwinipinaa nii.”

⁷ Uruu dauna'an ōabata parada-karu altar di'iki'o kian.

“Oo Naobanai Tominkaru,
pugaru mishi umanawunu'o nii manawun,
sakitapa na'iki kaiman pusha'apatan
aimaakan
pupataka'utanuz ĭdyaun.”

⁸ Udauna'an 4th angel shootan paboonan wazoo kamoo di'iti, kamoo wiichan, wiicha manawun uwiichauzon ai, ukawaodan ipai pidannao pawiihan idi. ⁹ Ipai pidannao kawaoda-kariwainao uwiichan idi, oiaiman kida ĭparadan Tominkaru ati, utaapadan idi wuru kida sha'apanu'u pataka'utin-kinai kidaz. Upu'u mazan aonaa ĭtanawatinan pa'oian ai, na'iki aonaa ĭdakotan Tominkaru umanawunu'o nii.

¹⁰ Udauna'an 5th angel shootan paboonan wazoo kichana'iki-kia'o pana'aokazi taba paawa

iti, ipai amazada marutan ukazowautapa-kizi ii, na'iki ipai upidanannao kuzowan paninoba kida, ĩbaiaapan idi kaziwa'o kabisho-karu. ¹¹ Oiaiman kida ĩparadan Tominkaru aokazi ia'o dau'an, pamada kida kabishon na'iki ukaziwan idi tuukii manawun. Upu'u aonaa ĩkasha'oran na'iki aonaa ĩtanawatinan Tominkaru di'iti pa'oian kida ai.

¹² Udauna'an 6th angel shootan paboonan wazoo udaru'o wa'ozi Euphrates iti, sariapa wa'ozi maaran arada, kingnao pasoldyaannao tuma, wa'ati-kizi nii waoko iki. ¹³ Udauna'an ōtukapa idikinauda'u oia'o doronainao, kibaronao kawanu'o ĩaidinpan kida, bauda'apa koditan Dragon dako iki, ba'oran koditan kichana'iki-kia'o pana'aokazi dako iki, na'iki ba'oran koditan mariidinauzo prophet dako iki. ¹⁴ Wuru'u oia'o doronainaouz kaina'a'o ĩma'ozakan taa-kao ĩsha'apata-kinaa nii umanawun kida'o aimaakan. ĩmakon nii ipai kingnao kawana'ati imi'i baara ainaouz ĩbaokopata'azon ĩdyaun mizaataaka'o nii Tominkaru umanawunu'o tuma, ukamoon kaawan dono. Na'apaini'o nii Tominkaru winian ĩdyaun tuukii.

¹⁵ Jesus kian, “Puabata! Ōwa'atin nii koidimiki kaawan kawan, konaukia'o nii pidan mashaapa'oraz pokodapa na'iki taapa'oraz pakamichan minziiwapa'a naa, aonaa kizi uchi'ika'anpan makamichan-daun, udauna'an uba'azootinan pidannao ati.”

¹⁶ Udauna'an oia'o doronainao baokopatan ipai kingnao amazada ida'ati dakota-kariwaiz Hebrew ida'an Armageddon kii.

17 Udauna'an 7th angel shootan paboonan wazoo doko iti. Diiwa'o ida'an parada-karu koditan umanawunu'oraz manawun tabai di'iki, Tominkaru Dapu'u ia'o di'iki. Ukian, "Aizii ipai'i naazu." 18 Sariapa kan-kan-kia'o na'iki toroanaru turuinan, na'iki imi'i baara nakainan ma'ozaka'o ida'an manawun. Aonaa na'apainim imi'i baara nakainauzon ma'ozaka'a naa manawun di'ora'a kawanu'u, kiwiini'o pidannao toma-kao di'iki'o ai. 19 Imi'i nakainan idi umanawunu'oraz donoi Babylon tada'okan idikinauda'u, na'iki uruu idi kapam ipai ba'oran donoinao imi'i baara'a'oraz mainaabatanan. Aonaa Tominkaru manyukunuutan Babylon, uruu idi utuza-kidan naa ipai wine wuru'u pato'oranuz pakoopon zo'iki o'ati. 20 Ipai imi'i baara paran ii kida'o mainaabatanan, na'iki ipai midukuo kida mainaabatanan kapam. 21 Dadara tu'uz kida'o wunu kuba kawan, waotan imi'i baara ati pidannao paawa ati kida, ikimishan kida 100 pounds. Tominkaru pataka'utan idi pidannao tuukii, wuru idi'i uwaota-kidanuz dadara tuu'uz kida'oraz wunu ipaawa ati, tuukii idakoautapan uruu.

17

Donoi zun kawanu'o ikoda'o puraata pananaa ida'an

1 Udauna'an bauda'apa angel, 7 angelnao bii iki'o kaawan ō'ida'ati, inaŋ tawuru'u zaamatapauzonaouz 7 boon kida paida'oraz da'i pataka'utin-kinai kida idi, na'iki ukian ō'ati, "Da'ati'i, ōaida-kida kizi pu'ati na'apam nii

Tominkaru pataka'utan wuru'u umanawun-tinpa'oraz zun ikoda'oraz puraata pananaa ida'an. Oroo wuru'u umanawunu'oraz donoi mashaapa'oraz maonapa iriba'o wa'ozinao dazaba'a. ² Ipai kingnao, imi'i baara ainao, iriba i'isha'apatan oia'o i'kiaapan ida'an oroo, na'iki ipai pidannao imi'i baara ainao po'idin otaanii wine idi, uruu wuru kawanu'orazu'u okiaapa-kidinan madoronaa-daun i'ati."

³ Tominkaru Doronaa kazowautan idi o'garu, angel na'aka'akan naa o'garu amazada mapidantaka'o di'iti. Na'ii o'tukapan zun sakanatapan wuza'o kichana'iki-kia'o pana'aokazi paawa'a, na'iki kaina'a saadinpa'o uuai kida ipai umada ida'an dakoopa'o Tominkaru. Wuru'u kichana'iki-kia'oraz pana'aokazi kaina'a 7 uzowau na'iki 10 u'ozoo.

⁴ Wuru'u zunaz okaiwaadapanii kamicha kida wuza za'o na'iki wuza'o, na'iki okonaunamadan pakamichan, na'iki pamada gold idi'o utoma-kao kida idi, kawinipina'o kuba kida pabi'inaaka'o i'taan kida idi, na'iki pearls* kida idi. Paka'u ida'a ozaamatapan koopo gold idi'o utoma-kao, paida'o wine idi, uruu wuru'u kachama'idiikii kida'oraz osha'apatan kida okiaapa-kidinuz pabi'inaaka'o daonaioranao ati.

⁵ Kaina'a otawu ida'a uuai saadinpan aona'o uaitapa-kao. Kaikapa'ora'a: "Manawunu'o donoi Babylon, pugaru selliipauzonao pananaa, na'iki sha'apaapainao oia'o tuukii manawun daro, da'a'a imi'i baara'a." ⁶ Na'iki o'tukapa opo'idin Tominkaru pidannao izain idi, na'iki wunao

* **17:4** pearls: kawinipina'o kashoro kida.

izain idi'i zowiauzo-kariwainaouz pamishidan idi Jesus.

Ōtukapan idi osha'apatan aimaakan kaikapa'a, tuukii ōdi'itinpan. ⁷ Angel kian ō'ati, “Kanom nii pudi'itinpan tuukii? Ōkowaadan nii pu'ati aona'oraz uaitapauzo-kao wuru dau'a'a zunaz na'iki wuru'u kichana'iki-kia'oraz pana'aokazi ozaidapaniaz, uruu wuru'u kaina'oraz ⁷ uzowau na'iki 10 u'ozoo. ⁸ Wuru'u kichana'iki-kia'oraz pana'aokazi putukapaniaz kakupauz da'izu kiwiin, mazan aizii aona'a naa ukakupan, maonapa'o ni'i naa ukoditan ka'unaru aona'oraz utokon nii nazo iki upataka'uta-kidina'anan naa. Kaina'a pidannao mashaapainao da'a'a imi'i baara'a, aona'o i'uu kida saadinpan kakupa-karu kaaritannaa† ida'a amazada toma-kao ua'ii, tuukia'o nii i'di'itinpan wuru dau'a'a kichana'iki-kia'oraz pana'aokazi, ukakupauzon idi da'i kiwiin, aizii aona'a naa ukakupan, mazan uwa'atin nii powaa ati koshan.

⁹ “Da'a'a uaiapanii aitapaaba-karu. Wuru'u ⁷ kichana'iki-kia'o pana'aokazi zowau, ⁷ naawaz wuru'u. Īnao paawa'a kida'a wuru'u zun sakanatapanuz. Īnao ⁷ kingnao kapam: ¹⁰ baka'iauda'u ĩdyaun mawaka'a naa, bauda'apa kaina'a ukazowautapan kai, ba'oran kaini'iki'o nii zii uwa'atin. Ukaawan dono aona'o nii ukazowautapan kotua'iki. ¹¹ Wuru'u kichana'iki-kia'oraz pana'aokazi kakupa'oraz da'i kiwiin, aizii aona'a naa ukakupan, uruu kapam wuru'u

† **17:8** kakupa-karu kaaritannaa: Tominkaru pidanannao uu saada-kizinao, ĩmashaapan nii Tominkaru tuma karikaonan.

8th king ni'oraz. Uking-tinpan nii itamau, uruu 7 kingnao bii iki'o kapam. Uruu dauna'an upataka'uta-kao ni'i naa.

¹² “Wuru'u putukapaniaz 10 u'ozoo, ĩnao wuru'u 10 kingnaouz, aona'oraz zii ĩkazowautapan, mazan ĩma'ozakan taa-kao dono'o naa, ĩkazowautapan nii masakauda'u karikaonan, kichana'iki-kia'oraz pana'aokazi tuma. ¹³ Ipai'o nii ĩbauda'apatan padi'itinpan, ĩtaan nii baokopa pama'ozakan na'iki pakazowautapan kichana'iki-kia'o pana'aokazi ati. ¹⁴ Baokopa'o nii kingnao na'iki kichana'iki-kia'o pana'aokazi mizaapan Kaznizo-dani, mazan Kaznizo-dani na'iki udapadaniinao, uwidauniinao, na'iki uda'anpikinao mishidainaouz uruu, winian nii ĩdyaun, usha'apanum kau'an uruu ma'ozaka'o Naobanai nii ipai ba'oran naobanainao ai, na'iki umanawunu'o king nii ipai ba'oran kingnao ai.”

¹⁵ Angel kian ō'ati kapam, “Wuru'u iriba'o wa'ozinao, zun selliipauzoz pananaa sakanat-apa kiziz, ĩnao wuru'u pidannao, mashaapa'oraz ipai amazada kawana'ati da'a'a imi'i baara'a. ¹⁶ Wuru'u kichana'iki-kia'oraz pana'aokazi na'iki 10 ozoï kida putukapaniaz, to'ora-kizaitapan nii wuru'u zun selliipauzoz pananaa. Ipai'o nii ĩzaamatan osha'apauz kida na'iki ĩwa'akan niizo makamichan-daun, na'iki ĩnikan nii odunaa na'iki ĩkawaodan nii oroo tikazi idi. ¹⁷ Tominkaru taan nii ĩ'ati ĩdi'itinapa-kinaa nii ĩsha'apata kizi uaiapanii, uruu idi baokopa ĩtaan pama'ozakan kichana'iki-kia'o pana'aokazi ati ukazowautapa-kinaa nii, atii Tominkaru paradan mishiinan. ¹⁸ Wuru'u zunaz putukapaniaz, oroo wuru'u udaru'oraz donoï ka-

zowautapa'oraz ipai kingnao imi'i baara'a.”

18

*Umanawunu'oraz donoi Babylon mainaabata-
kao*

¹ Kiwiini'o aimaakan kida sha'apan dauna'an, na'a ōtukapan ba'oran umanawunu'o angel wa'atin aokazi iki koshan, na'iki ukanadan, kanadapan ipai amazada. ² Ukian diiwa'o ida'an “Mainaabata-kao'a naa, mainaabata-kao'a naa wuru'u umanawunu'oraz donoi Babylon. Mazan aizii oia'o doronainao na'iki kotu'uznao, aona'oraz ĩnikauzo-kao mashaapan ni'i naa na'ii. ³ Babylon dakota-kariwaiz zun nii, taan wine ipai pidannao tuzan nii, uruu wuru'u ma'ozaka'oraz wine, okiaapa-kidinanuz madoronaa-daun ĩ'ati. Ipai kingnao imi'i baara ainao sha'apatan oia'o ĩba'orantapan ida'an odau'u. Na'iki ipai selliipauzonao pasha'apauz kida da'a'a imi'i baara'a, ipai ĩkapuraatan-dinan powa'a zii otoriipauzon idi da'i iriba kawinipinaa kida'o aimaakan ĩ'ai.”

⁴ Uruu dauna'an ōabatan ba'oran parada-karu aokazi iki'o kian, “Ukodita'a naa o'ai, ōpidanannao, mana'a utompa'ana'a oia'o okawan, aonaa kizi Tominkaru pataka'utan unao oroo kawan. ⁵ O'oian kida kasaba'uka-kao doko'o atii kaawa aokazi iti, aonaa Tominkaru manyukunuutan wuru'u oii kida'oraz osha'apatan. ⁶ Utaapa'a naa oroo na'apa otaapauzon kawan unao. Utaa'a naa uwinipinaa nii o'ati, powa'a zii manawun upataka'uta oroo, opataka'utauzon ai unao. Upaidada okoopon riwunii idi

powa'a'oraz zii uma'ozakan otomanii ai. ⁷ Marii kizi ubaiaapa-kidan o'ati tuukii kaziwa'o na'iki kasha'ora-karu, wuru wadaun ni'i na'a o'atadapanuz pakasha'apauzin. Okian padau'an, 'Ōgaru Queen, ōsakanatapan ōtaba ida'a, aonaa na'apainim nii ōkasha'orauzon, zun kasha'oran kawan mawaka'oraz naa odaiaru.' ⁸ Ukau'an bauda'apa kamo'o nii Tominkaru pataka'utan oroo, di'ora'a pataka'utin-karu kida idi'i: mawaka-karu, kasha'ora-karu na'iki zamazikaru kidaz. Na'iki kawaoda-kao nii oroo tikazi idi, usha'apanum kau'an Tominkaru umanawunu'oraz papataka'utan nii oroo paaipan kawana'ati."

⁹ Ipai kingnao imi'i baara'o, kiaapainaouz oroo na'iki kaiwainao osha'apauz, ipai'o nii ĭzaadan na'iki ĭkasha'oran odau'ati, ĭtukapan dono tikazi shan bodo'okapan kawaodapa'oraz oroo. ¹⁰ ĭkadishitapan nii munapo donoi ai ĭtarian idi, aonaa ĭbaiaapa'azon kaziwa'o wuru'u obaiaapaniaz. ĭkian nii, "Kasha'ora'o manawun! Kasha'ora'o manawun sha'apan pu'ati, pugaru umanawunu'o donoi. Masha'apakia'o Tominkaru pataka'uta'akan pugaru."

¹¹ Pidannao imi'i baara ainao toriipauzonao na'iki selliipauzonaouz sha'apauzii, tuukia'o nii ĭzaadan Babylon dau'ati, usha'apanum kau'an aona'a naa kanom toria'o nii ĭsha'apauz kida powa'a. ¹² Aonaa kanom torian naa ĭsha'apauz kida powa'a, wuru'u gold, silver, kawinipinaa kida'o kuba kida, pearls.* Na'iki aonaa kanom to-

* **18:12** pearls: kawinipina'o kashoro kida.

rian kawinipinaa kida'o kamicha mada, wuzuza'o na'iki wuza kida'o, na'iki silk idi'o kamicha mada toma-kao. Na'iki aonaa kanom torian aimaakan kida toma-kariwaiz kaduunu'o udamainan atamun idi, ipai aimaakan toma-kariwaiz ivory[†] idi, kawinipina'o atamun kida idi, chipirari kida idi, na'iki marble[‡] idi. ¹³ Na'iki aonaa kanom torian cinnamon, spice, incense, myrrh na'iki frank-incense, ipai wuru kida'a kawinipina'o kadu-unuribai toma-kariwai oil nii na'iki paodaa nii. Na'iki aonaa kanom torian wine na'iki olive oil, poroom aka boodinpa'o na'iki aona'o zii uboodinpan. Na'iki aonaa kanom torian tapi'iza kida na'iki kaznizonao, kawaro kida na'iki itararannaa kida, na'iki isellii kapam pidannao poitoruinao nii, mazan aizii aona'a naa kanom torian i'ai kidaz.

¹⁴ Pidannao selliipauzonaouz pasha'apauz kian nii o'ati, "Ipai aimaakan kida puaipaniaz tuukii pu'ati mainaabatina'a naa, na'iki ipai puwaziwaan kawinipina'o na'iki umanawun kida'o pusha'apauz. Na'iki aonaa na'apainim nii pukasha'apauzin na'apa'o aimaakan kida idi powa'a." ¹⁵ Wuru'u pidannao selliipauzonaouz da'i pasha'apauz, kapuraatan-dinan iselliipauzon idi da'i pasha'apauz kida donoi ii, ipai'o nii ikadishitapan munapo donoi ai aonaa ibaiaapa'azon wuru'u obaiaapaniaz. Tuukia'o nii i'zaadan, ¹⁶ na'iki ikian, "Kasha'ora'o manawun! Kasha'ora'o manawun sha'apan pu'ati umanawunu'o donoi, konaunam kida'o kamicha kida pukaiwaadapauzon wuza za'o

[†] **18:12** ivory: aimaakan toma-kariwaiz elephant dako za'aba'i kida di'iki. [‡] **18:12** marble: kawinipina'o kuba.

na'iki wuza'o, pukonaunamadan pakamichan, na'iki pumada gold idi'o utoma-kao kida idi, kawinipina'o kuba kida idi pabi'inaaka'oraz itaan kida, na'iki pearls. ¹⁷ Na'iki masha'apakiaka puwaziwaan ipai wuru kida'a pukapuraatan-din-kinaa kidaz.”

Ipai na'akapainao udaru kida'o kanawa, na'iki wa'atiinao inazo'o kida, kaudinainao kanawa kida ida'a na'iki ipai baokoinao pidannao ikoda'o papuraatan soo paselliipan ida'an pasha'apauz kida kanawa ida'an ipai wiizai kida kawana'ati, ipai ikadishitapan munapo donoi ai. ¹⁸ Na'iki itaadan nii itukapan dono tikazi shan bodo'okapan kawaodapa'oraz oroo. Ikian nii, “Aonaa ba'oran donoi umanawunu'o nii wuru kawanu'o.” ¹⁹ Imuudan imi'i unuba kida pazowau paawa iti kida iaida-kinaa nii na'apam pakasha'oran tuukii manawun. Tuukia'o nii itaadan, na'iki ikian nii, “Kasha'ora'o manawun! Kasha'ora'o manawun sha'apan pu'ati'i umanawunu'o donoi. Ipai kakanawaniinao udaru'o kanawa kida idi chi'ikapauzonaouz ipai wiizai kawana'ati selliipauzo oo toriipauzonaouz sha'apauzii kida, ipai ikapuraatan-dinan otoriipauzon idi isha'apauz kida okapuraatanun idi manawun. Na'iki masha'apakiaka owaziwaan ipai pasha'apauz kida.”

²⁰ Ukonaukii ipai mashaapainao aokazi ii, Tominkaru pataka'utan idi'i naa Babylon. Ukonaukii Tominkaru pidanannao na'iki apostlenao na'iki prophetnao, Tominkaru pataka'utan idi'i naa oroo, aimaakan osha'apatanii kidaz unao ati'o wadaun ni'i naa.

²¹ Udauna'an umanawunu'o angel zaamatan udaru'o kuba na'iki ukabootanuzu paran baoko iti. Ukian, "Kaikapa'o nii umanawunu'oraz donoi Babylon kaboota-kao ma'ozaka'o ida'an na'iki aonaa na'apainim nii òtukapauzo-kao powa'a. ²² Aonaa na'apainim nii shamoro aran kida abata-kao, na'iki aonaa pidannao kunuutinauzonao abata-kao, na'iki aonaa tauapatinauzonaouz da'i flute na'iki trumpet kida ida'an abata-kao punazo ii powa'a. Aona'o nii kaudinauzonao nii punazo ii, na'iki aona'o nii poroom aka booda-kariwai nii punazo ii. ²³ Aonaa na'apainim nii lamp kanadapan tukapa-kao punazo ii, aonaa na'apainim nii mazidainao paradan abata-kao punazo ii powa'a. Pupidanannao selliipauzonao sha'apauzii kida umanawunu'o nii ìtaapinpan da'a'a imi'i baara'a, na'iki ìsha'apata oia'o doronai ida'an umanawun kida'o aimaakan kida di'itinapa-kida'o pidannao, na'apa'o ida'an ìmariidapan ìdyaun."

²⁴ Babylon pataka'uta-kao Tominkaru prophetinnao na'iki upidanannao na'iki ipai zowiauzo-kariwainao imi'i baara'a izain ikoda-kao idi'o na'ii.

19

"Wakonaukii-kida waTominkarun"

¹ Ipai wuru kida sha'apan dauna'ana'a, òabata iriba'o pidannao paradan kawanu'o aokazi ii. Diiwa'o ida'an ìkian, "Wakonaukii-kida waTominkarun! Uruu kazannaatin-kinai, umanawunu'o na'iki ma'ozaka'o. ² Sakitapa'o na'iki kaimana'o wuru'u usha'apataniaz,

upataka'utanuz umanawun-tinpauzoz zun, sellipauzoz pananaa. Osha'apata-kidan ida'an oia'o ipai pidannao ati da'a'a imi'i baara'a, Tominkaru pataka'utan oroo, ozowiauzon idi'o upoitorunao.”

³ Powa'a koshan iriba'oraz pidannao aokazi ia'o kian, “Wakonaukii-kida waTominkarun! Tikazi kawaodapa'oraz oroo, ushan bodo'okapan nii karikaonan na'iki karikaonan, aonaa na'apainim nii umashaadan.”

⁴ Sariapa 24 kazowautapainao na'iki 4 kakupa'o aimaakannaouz kida,* ipai ĩwashatinan paawun baara ikinapu, ĩtaainan naa Tominkaru ati, sakanatapa'oraz umanawunu'oraz manawun tabai ida'a ati. ĩkian “Amen! Wakonaukii-kida waTominkarun!”

Kaznizo-dani mazidan daua'o

⁵ Udauna'an parada-karu kian umanawunu'oraz manawun tabai di'iki, “Ukonaukii-kida waTominkarun, ipai unao upoitorunao, pataka'utina'o na'iki manawun-tinpa'o, taapainaouz Tominkaru umanawunu'o nii.”

⁶ Udauna'an õabatan iriba'o kawanu'o pidannao kadakoinpan, na'apa tozowan shaokodappan kawanu'o, na'iki toroanaru turuinan kawanu'o. ĩkian, “Wakonaukii-kida Tominkaru, usha'apanum kau'an uruu wanaobanaa, umanawunu'o King.

⁷ Wakonaukii tuukii, wakonaukii-kida Tominkaru umanawunun, Kaznizo-dani mazidan kamoona kaawan naa, na'iki udaiaro ni'o minziwapa'a

* **19:4** Putukapa wuru'u aimaakannao kida dau'u Revelation 4:6-8 ida'a.

naa oroo. ⁸ Taa-kao o'ati maniriba'o wizi'i'o kawinipina'o kamicha okaiwadan nii.” (Wuru'u kawinipina'oraz kamicha, uruu wuru'u kaiman kida'oraz Tominkaru pidanannao sha'apatanii kida.)

⁹ Udauna'an angel kian ò'ati, “Pusaada di'ora'a: konaukia'o nii wunaou'u dapada-kariwainaouz mazida'o Kaznizo-dani aroapa-kizi ati.” Powa'a zii angel kian, “Di'ora'a mishi'o kuwai Tominkaru di'iki'o.”

¹⁰ Òwashatina'akan naa ukanaapu'u ukidiba dazaba'a òawun baara ikinapu, òtaapa'azon naa uruu umanawunu'o nii, mazan upu'u ukian ò'ati, “Mana'a pusha'apata'ana'a na'apa'o, ògaru Tominkaru pòitoru kapam, na'apa pugaru na'iki pumin-mishidannao kawan, ñnao wuru'u kowaadapauzoz pamishidan Jesus, ukau'an soo Tominkaru pa'an turuu putaapan umanawunu'o nii.” Wuru'u kuwai Jesus kainaabataniaz, mishi'o pa'an, uruu wuru'u ma'ozakada'oraz pidannao, ìkakuwaapan dono Tominkaru paradan dau'u.

Baraka'o kawaro na'iki zaidapa'oraz ubarau'u

¹¹ Uruu dauna'an òtukapa aokazi da'atinan, kaina'a baraka'o kawaro na'ii, na'iki kaina'a zaidapa'o ubarau'u udakota-kao “Kaimana'o pidan, mishi'o ukuwaa Tominkaru daua'o.” Sakitapa'o wuru'u upataka'utanuz pidannao pa'oian dikin ii, na'iki umizaataakanuz patarubanao tuma. ¹² Uawun kida kanadan na'apa tikazi pururu'ukappan kawan, na'iki ukaiwadapanii iriba king kowam kaduz kida pazowau paawa'a. Kaina'a u'uu saadinpan unanaa ida'a, mazan soo uruu pa'an aitapa

na'apa'oram wuru'u saada-kariwaiz. ¹³ Dawuu za'aba'i'o kamicha ukaiwadapanii izaita'o, na'iki u'uu “Tominkaru paradan,” kii. ¹⁴ Iriba soldyaanao aokazi ikiinao makon udawu'ati, ĩzaidapanii baraka'o kawaro kida na'iki ĩkaiwadapanii baraka'o maniriba'o kamicha kida. ¹⁵ Dimana'o marii dya'utama'o udabaazi kida dimanainpan kodita'akan udako nazo iki, uruu ida'ana'o nii uwinian ipai wiizainao kida. Ukazowautapan nii ĩdyaun pama'ozakan ida'an, na'iki udakazaan nii ĩdyaun grape kawan, grape uu sararoo-kizinao ii, uruu wuru'u umanawunu'oraz Tominkaru to'oranuz. ¹⁶ Ukamichan za'aba'i ida'a, uokoba pa'inamun, kaina'a u'uu saadinpan. “Uruu umanawunu'o King ipai ba'oran kingnao ai, na'iki ma'ozaka'o Naobanai ipai ba'oran naobanainao ai.”

¹⁷ Udauna'an ōtukapan bauda'apa angel kadishitapan kamoo paawa ii. Diiwa'o ida'an ukadakon kotu'uznao ati, zuutapainaouz doko ii aka, ukian, “Uwa'ati da'ati'i, ubaokopatin kizi aroapa-kizai ida'ati, Tominkaru taan ni'oraz ida'ati. ¹⁸ Uwa'ati da'ati'i, unika'an kizi wunao dunaa kida'a: kingnao, soldyaanao na'iki ĩzowaunaanao na'iki wunao dunaa kida'a kawaronao na'iki ĩzaidapikinao, na'iki ipai bakadun kida pidannao dunaa, wuru'u poitoruinao na'iki ba'orainao aonaa poitoruinao mani, umanawun-tinpa'o na'iki pataka'utina'o.”

¹⁹ Uruu dauna'an ōtukapa kichana'iki-kia'oraz pana'aokazi na'iki ipai kingnao imi'i baara ainaouz na'iki ipai ĩsoldyaannao baokopatinan, ĩmizaataaka'azon wuru tuma'a zaidapa'oraz baraka'o kawaro na'iki usoldyaannao tuma.

20 Mazan zaamata-kao wuru'u kichana'iki-kia'oraz pana'aokazi, baokopa mariidinauzo prophet tuma, uruu wuru'u aida-kida'oraz umanawun kida'o aimaakan, kichana'iki-kia'o pana'aokazi aipan kawana'ati, uaidan idi na'apa kida'o aimaakan pidannao mishida uruu, ĩnao wuru'u kaina'oraz kichana'iki-kia'o pana'aokazi kinaariba kida ĩtawu kida ida'a na'iki ĩnao dawuka'oraz toma-kariwai aimaakan uruu kawanu'o ati. Wur'u kichana'iki-kia'oraz pana'aokazi na'iki mariidinauzo prophet, ipai dya'utam ĩkaboota-kao kakupa, Tuubaru'o Tikazi wu'iti, ka'awapa'oraz sulfur† tuma.

21 Wur'u zaidapa'oraz baraka'o kawaro kaiwaan marii kodita'oraz padako iki, dya'utama'oraz udabaazi kida dimanainpan, pazowii-kinaa nii ipai ĩsoldyaannao, na'iki ipai kotu'uznao nikan mawakainao dunaa atii abaapa kida ĩdyaun.

20

1,000 wunu

¹ Uruu dauna'an otukapa angel wa'atin aokazi iki, uzaamatapanii key ka'unaru aona'oraz utokon nii keyannaa, na'iki toromaro'o chain. ² Uma'ozakan idi uzaamatan wuru'u dragonuz, uruu tawuru'u kotua'oraz kowazaz dakota-kariwaiz Devil oo Satan kii, udauna'an udo'ota'akan naa uruu chain idi, umashaapan nii na'apa 1,000 wunu kawana'ati. ³ Udauna'an angel kabootan uruu ka'unaru aona'oraz utokon nii nazo iti, dauna'an utarata'akan naaz na'iki

† 19:20 sulfur: Putukapa kaarita token ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii.

udadarada'akan naaz, uruu aonaa kizi powa'a Satan sha'apata-kidan oia'o ipai pidannao ati umariidapan ida'an ĭdyaun atii 1,000 wunu ipain. Uruu dauna'an umuuda-kao nii masakauda'u karikaonan.

⁴ Udauna'an ōtukapa tabai kida, na'iki pidannao sakanatapainauz ĭpaawa'a kida kaina'a ĭma'ozakan taa-kao ĭkazowautapa-kinaa nii. Na'iki ōtukapa kapam wunao doronaa kida'a dukuta-kariwainauz ĭkanau kida, ĭkakuwaapatinauzon idi Jesus na'iki Tominkaru paradan dau'u. ĭnao wuru'u aona'oraz ĭkodoru'ukan kichana'iki-kia'o pana'aokazi ati, na'iki toma-kariwai aimaakan uruu kawana'ati, na'iki aonaa ĭtaapadan pakainaabata-kao ukainaariba idi pataawu oo paka'u kida ida'a. Ipai'o nii ĭkakudan powa'a iti koshan na'iki ĭkazowautapan nii 1,000 wunu Christ tuma. ⁵ Di'ora'a kiwiitapa'o kadishitakaru powa'a iti mawaka-karu di'iki wuru'u. (Baokoinao mawakainao aona'o ĭkadishitan uruu dono, diina'iti'o nii zii pa'an ĭkadishitanu'u 1,000 wunu ipain an.) ⁶ Konaukia'o nii manawun wunaou'u kadishitainauz kiwiitapa'o kadishitakaru ida'a, aona'o nii ĭbaiaapan pataka'utin-karu wuru'u baiaapa-kariwai ni'oraz u'itamautan mawaka-karu di'ia'oraz. Mazan ĭkaudinan nii faadaanao ni'i naa Tominkaru na'iki Christ ati, na'iki ĭkazowautapan nii utuma 1,000 wunu kawana'ati.

Satan winii-kao daua'o

⁷ Aizii 1,000 wunu kida ipain dauna'an, Satan kodita-kida-kao nii pataratapa-kizinao iki. ⁸ Umakon nii ipai wiizai kida kawana'ati,

usha'apata-kidan nii oia'o umariidapan ida'an ipai pidannao, mashaapainauz da'a'a imi'i baara'a, ĩnao wuru'u wiizai kida dakota-kariwainauz Gog na'iki Magog kii. Satan kasaba'ukan nii ipai ĩdyaun mizaataaka-kizai ati. Iriba'o nii manawun ĩdyaun, na'apa kaatu diri'in paran danoma ana'o kawan. ⁹ ĩmakoodanan ipai amazada kawana'ati da'a'a imi'i baara'a, na'iki awauta ĩmashaapan ĩzikonuitapan wuru'u Tominkaru pidannao mashaapa-kiziz donoi, umarainpaniaz. Mazan tikazi waotan aokazi iki ipai ukawaodan ĩdyaun.

¹⁰ Udauna'an wuru'u Satan mariidapauzoz ĩdyaun, ukaboota-kaoa'a naa Tuubaru'o Tikazi wu'iti, ka'awapa'oraz pizo-pizowa'o sulfur tuma. Na'iti'o wuru'u ĩkabootauzonuz kichana'iki-kia'o pana'aokazi na'iki mariidinauzo prophet. Na'ia'o ni'i naa ĩbaiatan tikazi ipai kamoo na'iki maruta'o, karikaonan na'iki karikaonan.

Tominkaru buupan daua'o pidannao

¹¹ Udauna'an ōtukapa udaru'o umanawunu'oraz manawun tabai baraka'o na'iki kaina'a pidan sakanatapan upaawa'a. Sariapa imi'i na'iki aokazi ĩmainaabatinan ukanaapu iki, aona'a naa ĩtukapa-kao powa'a. ¹² Na'iki ōtukapa mawakainao pidannao, umanawun-tinpainao na'iki pataka'utinainao, na'a ĩkadishitapan umanawunu'oraz manawun tabai kanaapu'u. Na'iki ōtukapa kaarita kida da'ata-kaoa'a naa. Uruu dauna'an ba'oran kaarita da'ata-kao,

kakupa-karu kaaritannaa.* Mawakainao pidannao pataka'uta-kaoa'a naa ĩsha'apatanii kida kawana'ati, usaadinpan kawana'ati kaaritanao ida'a. ¹³ Wuru'u mawakainao pidannao paran baoko ii, ĩmakon naa Tominkaru kanaapu iti. Mawaka-karu na'iki Mawakainao Wiizi, sharakadan naa mawakainao makon Tominkaru kanaapu iti, na'iki upataka'utan naa ipai ĩdyaun ĩsha'apatanii kida kawana'ati. ¹⁴ Uruu dauna'an Mawaka-karu na'iki Mawakainao Wiizi kaboota-kaoa'a naa Tuubaru'o Tikazi wu'iti. Di'ora'a, uruu u'itamautan mawaka-karu wuru'u. ¹⁵ Ipai pidannao, aona'o ĩ'uu kida saadinpan Kakupa-karu Kaaritannaa ida'a, ipai'o nii ĩkaboota-kao Tuubaru'o Tikazi wu'iti.

21

Pa'ina'o aokazi na'iki pa'ina'o imi'i baara

¹ Uruu dauna'an otukapa pa'ina'o aokazi na'iki pa'ina'o imi'i baara, kiwiitapa'oraz aokazi na'iki imi'i baara mainaabatina'a naa, na'iki paran mainaabatina'a naa kapam. ² Na'iki otukapa kaimana'o donoiz, pa'ina'oraz Jerusalem, wa'atin apowa ati aokazi iki Tominkaru di'iki, wuru'u donoiz na'apa'o zun kawan kaiwaadapa'oraz naa pamazidan daara paudaiaru ni'o kaawan ua'ii.

³ Oabata diiwa'o parada-karu kian umanawunu'oraz manawun tabai di'iki, "Aizii di'ora'a dauna'an Tominkaru mashaapan ni'i naa papidanannao tuma, na'iki ĩnaou'o nii upidanannao nii, na'iki una'an nii ĩtuma, na'iki

* **20:12** kakupa-karu kaaritannaa: Tominkaru pidanannao uu saada-kizinao, ĩmashaapan nii Tominkaru tuma karikaonan.

uru'o nii ãTominkarun nii. ⁴ Ipai'o nii uinoan ãawun uu kida, aona'o ni'i naa powa'a pidan mawakan, oo kasha'oran, oo zaadauzon oo baiaapan kaziwa'o. Usha'apanum kau'an kiwiitapa'oraz oia'o sha'apatauzo-kariwai kidaz mainaabata-kao idi'i naa."

⁵ Udauna'an wuru'u sakanatapa'oraz umanawunu'oraz manawun tabai ida'a kian, "Aizii ipai'i naa õpa'inaadan aimaakan kida!" Ukian koshan õ'ati, "Pusaada di'ora'a parada-karu kida'a, mishi'oraz, na'iki marii kizi ãmishida-kao kida." ⁶ Udauna'an ukian koshan, "Aizii ipai naazu! Õgaru Alpha na'iki Omega,* wuru'u sakadin-kizaiz na'iki utokonnuz. Õtaan nii maradakoinao ati wunu ãtuzan nii, wuru di'iki'i wunu nunudapa'oraz taa'oraz kakupa-kinai mawinipinaa-daun. ⁷ Na'ia'oram pidan ma'ozaka'o na'iki wazoota'o oia'o, uzaamatan nii di'ora'a aimaakan kidaz õ'idi'iki, na'iki õgaru'o nii ãTominkarun nii, na'iki ãnaou'u nii õdainao nii. ⁸ Mazan pidannao tariainao pada'anan Jesus, pidannao muudinainaouznaa pamishidan ai Jesus, pidannao sha'apaapainao oia'o tuukia'a naa manawun, pidannao zowiainao ba'oran pidannao, pidannao madoronaa-daunu'o ãkiaapaakan,† pidannao marunao-tinpainao, na'iki mariidinauzonao. Ipai'o nii ãpataka'uta-

* **21:6** Alpha na'iki Omega: A-B-C kawanu'o atii Z di'iti. Mazan Greek ida'an, usakadinan Alpha di'iki, ukatokon-tinan Omega di'ii.

† **21:8** Daonaioranao kiaapan zun oo zun kiaapa-kidinan daonaiora ati mamazidaaka-daun; mazida'o daonaiora kiaapan zun oo zun kiaapa-kidinan mazida'o daonaiora ati, aonaa omin-mazidan mani.

kao karishii kawanu'o tikazi ka'awapan sulfur[†] tuma'o nazo ii. Di'ora'a uruu u'itamautannaa mawaka-karu wuru'u.”

Pa'ina'o Jerusalem

⁹ Bauda'apa angel kaawan ò'ida'ati, tawunao bii iki'ora'a, 7 angelnao zaamatapauzonaouz ukaduzunuz naa pataka'utin-kinai kida. Ukian ò'ati, “Puwa'ati da'ati'i, òaida kizi pu'ati zun Kaznizo-dani daiaro ni'oraz.” ¹⁰ Tominkaru Doronaa kazowautan idi ôgaru, angel na'aka'akan naa ôgaru dokoa'o midukuo powaa iti. Na'ii uaidan ò'ati kaimana'oraz donoi Jerusalem wa'atin aokazi iki Tominkaru di'iki, ¹¹ na'iki kanada, kanada donoi Tominkaru umanawunun idi. Donoi konaunaman uwizi'in, na'apa kawinipina'o kuba wizi'in kawan, na'apa jasper kawan na'iki kanuunu'o crystal kawan. ¹² Wuru'u donoiz kaina'a'a ukorarannaa dokoa'o na'iki kaina'a 12 upaniinomizinaa kida, ipai ikawana'ati kaina'a bauda'apa angel awunuutapa'o. Ipai paniinom kida kawana'ati, kaina'a bauda'apa Israel dani-daun uu saadinpan. ¹³ Kaina'a idikinauda'u paniinom kida bauda'apa'o donoi korarannaa daba'a antanapu: idikinauda'u waoko ikinapa, idikinauda'u wakadapu ikinapa, na'iki idikinauda'u kida ba'orainao udabaazi kida ida'antanapu. ¹⁴ Wuru'u donoiz, ukorarannaa toma-kao 12 kubanao kida paawa'a'o, na'iki ipai kuba kida kawana'ati, kaina'a bauda'apa Kaznizo-dani apostlen uu saadinpan. Ìnao wuru'u 12 apostlenaouz.

[†] **21:8** sulfur: Putukapa kaarita tokon ii, Parada-karu Masha'apannaada-kinao di'ii.

¹⁵ Angel parada'oraz ò'ati zaamatapanii aitaaribai gold idi'o utoma-kao atamun kawanu'u, uaitaa-kinnaa nii na'apam dii donoi udarun, upaniinomizinaa na'iki ukorarannaa kapam. ¹⁶ Na'apa kida'o udawuan wuru'u 4 donoi dabaazi kidaz. Angel aitaan naa wuru'u donoiz paaitaariba idi, 1500 miles udawuan, na'apa kapam ukazoan na'iki udoko'an udawuan kawan. ¹⁷ Angel aita kapam ukorarannaa, udoko'an 216 feet. Na'apa pidan aitaapa-kinnaa kawanu'o wuru'u angel kaiwaaniaz paaitaapa-kinnaa nii. ¹⁸ Donoi korarannaa toma-kao jasper idi'o, na'iki ipai aimaakan kida donoi nazoo ia'oraz gold idi'o pa'idiwaru utoma-kao kida, kanuunu'o glass kawan. ¹⁹ Wuru'u donoi korarannaa wiizi paawa kidaz, kawinipina'o kuba kida idi'o utoma-kao wuru'u. Konaunama'o utoma-kao di'ora'a kuba kida idi'i: jasper, sapphire, agate, emerald, ²⁰ onyx, carnelian, quartz, beryl, topaz, chalcedony, turquoise, amethyst. ²¹ Wuru'u 12 paniinom kidaz, 12 pearls kida wuru'u, bauda'apa paniinom toma-kao bauda'apa pearl idi. Kazowa'o dunapo mapudu'oraz ukaiwaapa-kao donoi nazo ia'oraz, gold idi'o pa'idiwaru utoma-kao, turuu putukapan aimaakan unazo'o ia'o glass nazo'o ia'o kawan.

²² Aonaa òtukapan Tominkaru Dapu nii donoi nazo ii. Aona'o nii uaiapa-kao Naobanai Tominkaru umanawunu'oraz na'iki Kaznizo-dani mashaapan idi'i naa na'ii. ²³ Aonaa kamoo oo kauzu aiapa-kao kanadapa'o nii donoi, Tominkaru'o nii pa'an kanadapaz pamanawunun idi, na'iki Kaznizo-dani'o nii kanadapa unazo ii.

²⁴ Ipai amazada kawana'ati pidannao mashaapan nii donoi kanadan ida'an, na'iki ipai kingnao imi'i baara ainao na'akan nii umanawun kida'o pasha'apauz donoi nazo ati. ²⁵ Aonaa na'apainim nii upaniinomizinaa taratauzo-kao, usha'apanum kau'an aona'o nii amazada marutauzon na'ii. ²⁶ Ipai konaunam na'iki umanawun kida'o pidannao sha'apauz kida na'aka-kao nii donoi nazo ati, ipai amazada iki kida. ²⁷ Mazan ipai aimaakan kida aona'oraz ukaimanan, aona'o nii umorota-kida-kao donoi nazo iti. Oo pidannao oipainaouz, dawukainaouz toma-kariwai tominkarunao ati, mariidinauzonaouz, aona'o nii imorotauzon donoi nazo iti. Soo wunaou'u nii pa'an morota-kida-kaoa'a, kaina'a'oraz i'uu kida saadinpan kakupa-karu kaaritannaa ida'a, Kaznizo-dani kaaritanuz.

22

Wa'ozi taa'oraz wunu kakupa-kinai

¹ Udauna'an angel aidan ō'ati wa'ozi taa'oraz wunu kakupa-kinai, kanuunu'o crystal kawan, kodita'oraz na'iki shootapa'oraz Tominkaru na'iki Kaznizo-dani taba di'iki, ² wa'ozi shootapan kazowa'o dunapo mapudu'oraz ukaiwaapa-kao zikon an donoi nazo an. Wa'ozi danoma antanapu kida, kaina'a paoribai kida taa'oraz kakupa-kinai kaakapauzo da'i ipai kauzu kida kawana'ati. Na'iki ipai pidannao imi'i baara ainaouz kaiwaan paoribai anaba kida pakasarain-kinaa nii. ³ Aimaakan kida aona'oraz

ukaimanan Tominkaru ati, aona'o nii umorota-kida-kao donoi nazo iti. Mazan Tominkaru na'iki Kaznizo-dani taba na'a'o ni'i naa pa'an donoi nazo ii, na'iki Tominkaru poitorunao, itaapan ni'i naa uruu umanawunu'o nii. ⁴ Itukapan nii Tominkaru awun baara, na'iki kaina'a'o nii u'uu saadinpan itawu kida ida'a. ⁵ Aona'o nii amazada marutauzon na'ii. Aona'o nii itaipan lamp kida oo kamoo kanadapa'o nii, usha'apanum kau'an Naobanai Tominkaru'o nii kanadapa idyaun na'iki ikazowautapan nii King kawan karikaonan na'iki karikaonanu'o nii.

Jesus wa'atin daua'o

⁶ Udauna'an angel kian ō'ati, "Ipai wuru'u parada-karu kidaz puabataniaz naa kida mishi'o wuru'u, na'iki marii kizi umishida-kao. Na'iki Naobanai Tominkaru taa'oraz padoronaa paprophetinnao ati, dyuudan pa'angelin, uaida-kida kizi papoitorunao ati kanom sha'apan nii kadimana'a naa."

⁷ "Uabata!" Jesus kian, "Kadimana'o ni'i naa ōwa'atin. Konaukia'o nii wunaou'u izo'atiinaouz ipai parada-karu kida, saada-kariwai kidaz di'oraz kaarita ida'a'a, kai'o na'iki diina'iti'o daua'oraz kida'a."

⁸ Ōgaru John, abata'oraz na'iki tukapa'oraz ipai wuru'u aimaakan kida sha'apa'oraz. Ōipaian dauna'an ōabatapan na'iki ōtukapan kidaz, ōwashatinan ōawun baara ikinapa, angel aida'oraz ō'ati ipai aimaakan kida kanaapu'u, ukidiba dazaba'a, ōtaapa'azon idi'i naa uruu umanawunu'o nii. ⁹ Upu'u mazan ukian ō'ati, "Mana'a pusha'apata'ana'a na'apa'o! Ōgaru

poitorui karikaonan na'apa pukawan, na'iki pu'inawuzunao prophetnao kawan, na'iki ipai pidannao kawan izo'atiinaouz saada-karawaiz di'ora'a kaarita ida'a'oraz. Tominkaru pa'an putaapa umanawunu'o nii.”

¹⁰ Udauna'an ukian ò'ati, “Mana'a pa'i putaapa'a naa mashaa wuru'u saada-kariwaiz, di'ora'a kaarita ida'a'orazu'u, kadimana'o ni'i naa usha'apan kida. ¹¹ Ukau'an ipai pidannao sha'apaapa'o oia'o, marii kizi pakawan ìsha'apaapan oia'o, na'iki pidannao sha'apaapa'o dikauda kida'o kachama'idiikii kida'o aimaakan kida aona'oraz ukaimanan kida, marii kizi pakawan ìsha'apaapan kidaz. Na'iki pidannao sha'apata'o kaiman kida'o aimaakan, marii kizi pakawan ìsha'apatan kaiman kida'o aimaakan. Na'iki ipai pidannao kaimanainao, marii kizi pakawan ìmashaapan kaiman.”

¹² “Uabata!” Jesus kian, “Kadimana'o ni'i naa òwa'atin! Òna'akan nii òwinipa kida òkawinipinaata-kinaa nii ipai pidannao ìsha'apatanii kida kawana'ati. ¹³ Ògaru Alpha na'iki Omega, wuru'u kiwiini'oraz na'iki dawu'itiini'oraz, sakadin-kizaiz na'iki utokonnuz.”

¹⁴ Konaukia'o nii wunaou'u chikainaouz pakamichan za'aba'i kida kaiman. Turuu ukau'an ìmorotan paniinom kida ida'an Donoi nazo iti na'iki turuu ìnikan akai wuru di'iki'i paoribai taa'oraz kakupa-kinai. ¹⁵ Mazan wunaou'u, aona'o nii ìmorota-kida-ka Donoi nazo iti, madoronaa-daunu'oraz ìtaapan pananaa, wunaou'u marunao-tinpainaouz. Na'iki pidannao kiaapaakainao mamazidaaka-daun,

pidannao zowiainao ba'oran pidannao, pidannao dawukainao toma-kariwai aimaakannao ati, na'iki ipai pidannao mariidinauzonao sha'apaapauzonaouz oia'o.

¹⁶ “Ōgaru, Jesus, tawuru'u dyuuda'oraz da'i ō'angelin kakuwaapa'o nii ipai wuru kida dau'a'a unao ati, ipai choochi kida kawana'ati. Ōgaru David Takaan-daun na'iki ōgaru chaapi'iki'o wizi kanada'oraz.”

¹⁷ Doronai na'iki Daiaroi* kian, “Puwa'ati'i naa!” Ipai pidannao abatainao di'ora'a, marii kizi kapam ikian “Puwa'ati'i naa!” Na'ia'oram pidan maaradako'o, marii uwa'atin uzaamata kizi mawinipinaa-daun wunu wuru'u taa'oraz kakupa-kinai.

Ubaukapan naa kakinaowapa-kinai kida kowaada'azoo-kao

¹⁸ Ōgaru John, kaimanaiman ōkakinaowan ipai pidannao abatainaouz kuwai kida kai'oraz na'iki diina'iti'o ni'oraz zii usha'apan kida daua'oraz, ōsaadaniaz di'ora'a kaarita ida'a: Na'ia'oram pidan pana'ada'o powa'a zii kidaz, powa'a'o nii zii Tominkaru pataka'utan uruu, wuru idi'i 7 pataka'utin-kinai kidaz, kowaada-kariwai da'a'a kaarita ida'a. ¹⁹ Na'iki na'ia'oram pidan so'ota'o bauda'apa saada-kariwai di'ora'a kaarita di'iki'i, aona'o nii Tominkaru taapadan unikan akai utaa'azooniaz, paoribai taa'oraz kakupa-kinai akaz, na'iki aona'o nii utaan pidan wiizi ni'oraz utaa'azon kaimana'o donoi nazo ia'oraz, uruu

* **22:17** Daiaroi: Kaznizo-dani daiaro ni'o wuru'u.

kida wuru'u kowaada-kariwaiz di'ora'a kaarita ida'a.

²⁰ Pidan kakuwaapa'oraz wuru kida dau'a'a kian, “Mishi, kadimana'o ni'i naa ñwa'atin!”

Amen! Puwa'ati'i naa, wanaobanaa Jesus!

²¹ Marii kizi Naobanai Jesus aidan pakama-rainapanun ipai papidanannao ati. Marii kizi una'apan karikaonan.

Kaimana'o Tominkaru Paradan New Testament in Wapishana (GY:wap:Wapishana)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Wapishana

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Wapishana

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

198b856d-ac64-5e95-afee-2b1cb3b356c1